

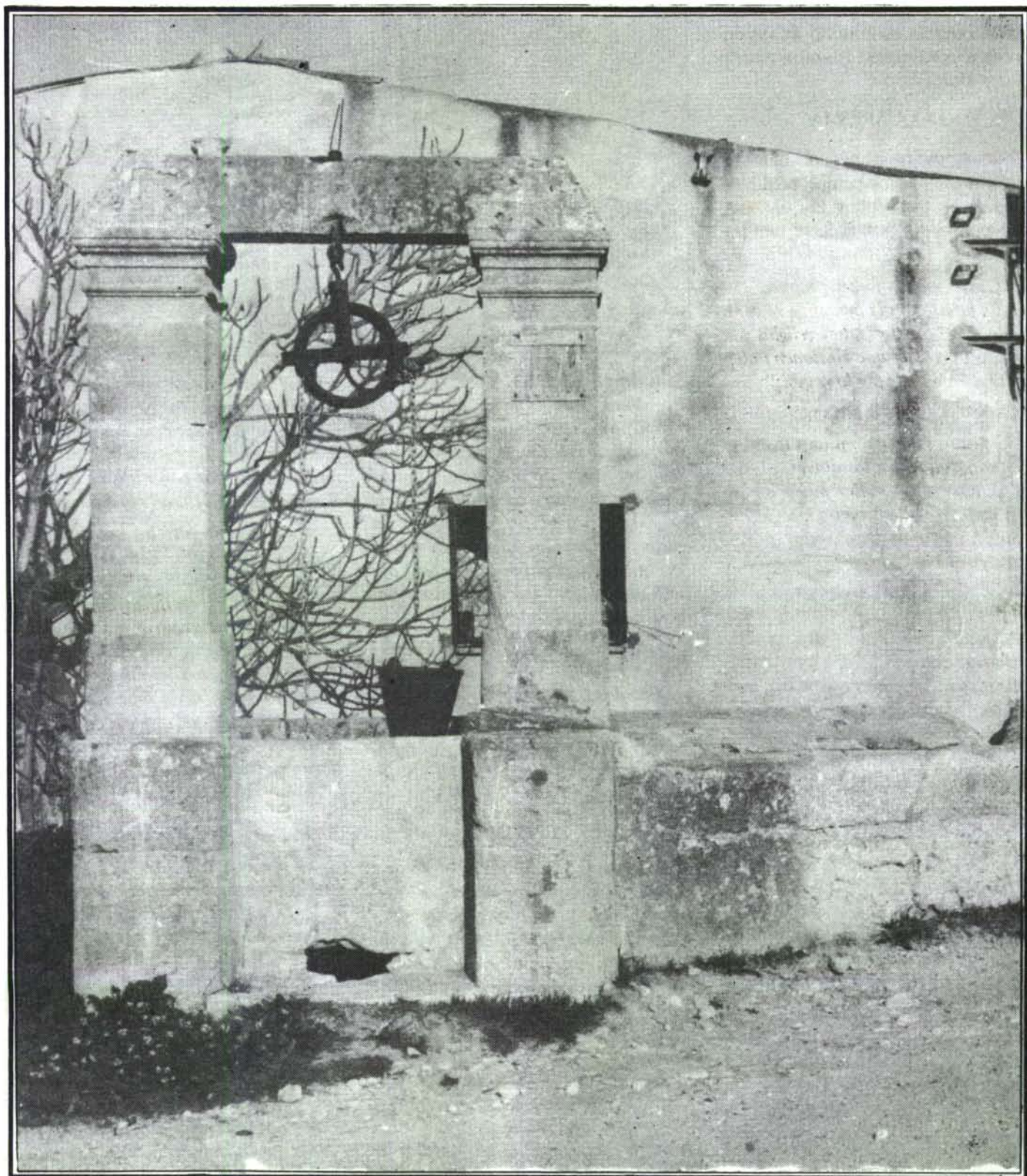
BONA PAU

PRENSA
CORONA

Núm. 448 Any XXXVIII

MONTUÏRI

JUNY 1990

Església i Ajuntament - I

La col.laboració, en el segle XVII era molt estreta

La col.laboració entre les dues institucions més importants d'un municipi fins fa relativament poc temps ha adoptat diverses formes al llarg de la història, passant de la simple adquisició d'objectes per a celebracions religioses fins a subvencionar la construcció de dependències d'ús eclesiàstic. Passem a veure'n algunes d'elles.

LA QUARESMA

Durant molts d'anys el municipi pagava a un religiós perquè predicàs i confessàs els feels durant la Quaresma, així quedava reflexat al llibre de Consells de l'any 1522:

"E així mateix fonch proposat per los dits jurats com la quaresma se acostava i avian mester humn religios per confesar i predicar que els donen potestat per averne humn per lo negosi."

La resolució fou la següent:

"E per lo semblant en tant quant es dels sermonador que los donan potestat que el agan ab lo millor modo que es puga empero que en parlin amb lo respectable senyor ardiaca rector nostro porque hi ajudas en la paga d'aquell"

SETMANA SANTA

Aquesta celebració religiosa que antigament comportava una sèrie d'actes molt més extensos que avui en dia, també rebia l'ajuda municipal. Vet aquí dos exemples, el primer, dia 11 de març de 1695:

"Consell per fer llumanària per el Culto divino."

MDCLXXXV congregats i ajuntats en la sala i escrivania de la present vila de Montuiri, lloc acostumat per tenir i celebrar consell lo honor Antoni Miralles batle reial lo present any i los jurats juntament mitjançant cita-

cions los honors Bartomeu Ferrando, Pere Verd, Pere Gomila, Joan Antic, Antoni Miralles "Masroig" i Antoni Mut, consellers lo any present en lo qual fonc proposat per lo honor Antoni Miralles jurat major dient molt honorable i savi consell so porque s'ha fet ajustar a totes V.M. que a esta vila se necessita de cera per el Dijous Sant per el "Culto divino" que és necessari fer-na, dirà cada qual son vot.

I après discoreguts los vots i parers han determinat "nemine discrepante" que se deixi a absolta de los honors jurats".

Tres anys després es sollicità novament cera, dia 10 de març de 1698:

"Die X Martii, Anno a nativitate Domini MDCLXXXVIII.

Congregats i ajuntats en la sala i escrivania universal, lloc acostumat per a tenir i celebrar Consell lo honor Joan Mesquida, batle reial lo present any en Montuiri... (etc.) fonc proposat per l'honor Bartomeu Ribes jurat, dient molt honor i savi consell lo que porque s'ha fet ajustar a tots Vs. Ms. es que sabran que en aquesta vila no se troba més de quatre o cinc trossos de ciris, per a cremar durant la Casa Santa i encara aquells s'han de menester per a treure la Vera Creu. El senor rector ha estat que es facin 36 ciris grossos de

valiosa cera menuda que se es de menester, si tenen en be que del tall ordinari se pac dita cera i après lo any present vinent del present tall extraordinari que se deu pagar la cera se torni aquell dinèr a dit clavari (1) ordinari.

Aprés discoreguts los vots i parers d'uns i altres s'ha determinat "pro majori parte" que se reconegui el lliure exercici i si ha diners que se prenguin per a pagar la cera de dita vila i que es facin los ciris de cera blanca de pes de tres llaures salvo la que es necessari per a fer-na un de la Casa Santa i los que prendran dit tall ordinari que lo any provinent del present tall tornin els diners al clavari ordinari".

(Continuarà)

Guillem Mas Miralles

(1) El clavari, com ja explicàrem al darrer escrit, era el tresorer als antics consells municipals

PORTADA

POU DES TORRENT

Veïnat de la caseta d'En Rafel "Rafela" encara hi ha aquest pou i l'abeurador, ara abandonats. Un i altre romanen en estat de deixadesa, ja que degut a la mecanització del camp han perdut la seva utilitat.

DE LES ESCOLES

"PUPUT XERRADOR"

El Col·legi Públic de Montuiri ha tomat publicar un altre número de la revista escolar "Puput Xerrador". Correspon al número 16 i duu la data de Pasqua de 1990.

El seu contingut és preferentment escolar i en la seva redacció hi han participat alumnes de tots els cicles d'EGB.

Avui ho hem entès

Acabaven de celebrar-se unes noces. L'altar ben enramellat. Els llums de l'església tots encesos. L'organista amb les mans a punt sobre el teclat per quedar bé interpretant la marxa de sortida. Els amics dels nuvis preparant l'arròs per tirar-lo quan el recentment casats creuassin tímidament el portal del temple...

Però just abans de la benedicció, el capellà pronuncià unes paraules: "Vos agrairia que féssiu el favor de no tirar arròs, perquè just darrera vultros vendran unes persones que no tenen res per menjar. Com a membres d'una mateixa comunitat no podem tudar un aliment quan uns altres acudeixen a aquesta parròquia demanant qualche cosa per dur-se a la boca. Esper que ho compregueu. He trobat que en consciència vos ho havia de dir. Ara, anau en pau i continuau la festa".

No es tirà ni un gra d'arròs i un parell de joves i al·lotes entregaren al rector els sis paquets que encara, i de miracle, estaven sense encetar mentre li feien aquest comentari: "A vegades anam a missa i no mos enteram de res, no entenem es capellà perquè parla un llenguatge inintel·ligible. Avui ha estat sa primera vegada que hem entès lo que se mos demanava".

Aquell rector valorà no tant els sis quilos d'arròs com lo que significava aquell gest i aquelles paraules que li acabaven de dir els joves.

I és que a vegades basta tan poc...

Andreu Genovart

Reflexions polítiques

¿Per què encara hi ha tan pocs montuïrers que es preocupen de la política?

¿Per què són tants els qui no volen saber res del govern del nostre poble?

¿Per què aquells que poden, saben i tenen qualitats, refusen determinats càrrecs municipals?

És ver que hi ha haugut persones que han ocupat funcions de responsabilitat política i després se'ls ha vistes manques d'honradesa, de la dedicació necessària o de l'aptitud precisa per desenvolupar dignament l'escó que tenien assignat.

Igualment no deixa d'esser realitat que som montuïrers els qui ens hem de governar, els qui hem de decidir els nostres afers, els qui hem d'emprendre les accions destinades al millorament del nostre municipi.

A l'hora de presentació de candidats per integrar-se dins el consistori, són massa els qui resten al marge. Hi ha persones aptes que no volen saber res del govern municipal.

Els montuïrers, com altres veïns de pobles petits, coneixem i valoram massa els defectes que tots tenim i en canvi despreciam les bones qualitats de tantes

persones de vàlua per a una o altra missió concreta.

Hi ha montuïrers, ens consta, que no volen estar en primera línia perquè rebutgen esser criticats o menyspreats. Altres, ni tan sols s'han plantejat el tema. I molts esperen que sien els altres els qui se n'ocupin.

Manca un any per a les pròximes eleccions municipals. Els integrats dins els partits polítics ja fan les seves càbales i conjectures amb el ferm desig de guanyar. Estudien quin podria esser el primer ciutadà (o ciutadana) del poble apte per al càrrec i que combregui amb les seves idees. I això està molt bé dins un país democràtic, i és plausible. Però també hi ha persones valuoses —sense cap ideologia concreta— amb la capacitat suficient per governar, i romanen oblidades o refusen un càrrec de responsabilitat. Altres, ells mateixos, ja consideren per endavant que no són aptes, quan possiblement podrien i haurien d'aportar el seu saber.

Hora és de decidir-se, de moure's, de fer ver la preocupació que ha de tenir i demostrar tot ciutadà que estima el seu poble.

Onofre Arbona

Bartomeu Ramonell rebé la distinció de "Persona del Poble" el passat 27 d'abril. Encara que amb retràs, volem que quedí constància gràfica del moment

Francesc Mas Ribas, "Soqueta"

Un dels molts de montuïrers que surten del poble per treballar

Continuant en la nostra intenció de polsar l'opinió a tots els sectors de Montuïri respecte a la vida i condicions que l'enrevolten en l'actualitat, aquest mes hem cercat una persona de mitja edat, concretament de 54 anys, que pràcticament sempre ha viscut i viu com molts d'altres a la vila, si bé diàriament se n'ha d'anar per guanyar-se "ses sopes".

Ens topàrem amb En Francesc Mas Ribas "Soqueta", un home que es casà als 25 anys amb Na Joana Fullana i sols tenen un fill, el qual prest complirà els 20. Aquest, un jove com bastants altres montuïrers que estudiaren uns anys B.U.P. o F.P. i després, per unes o altres raons, sobretot perquè s'han posat a fer feina, ho han deixat.

—Actualment —comença dient-nos l'entrevistat— faig feina a GESA, de cobrador de "ventanilla", concretament a Manacor. Cada dia ens n'anam, l'al·lot i jo, a les set del matí per posar-nos a la feina a les set i mitja i acabam a les tres. Llavors partim per esser aquí mitja hora després; dinam i ja no ens ne tornam.

—I els horabaixes, ¿a què et dediques?

—Trull. Amb la miqueta de feina que tenc allà baix, i dic allà baix perquè ca meva està pràcticament a la part més baixa del poble, cultiu un poc d'hort i faig algunes hortalisses. I també altres coses que es presenten.

—¿Trobés que hi ha molta gent de Montuïri, de la teva edat, més o manco, que fa feina per guanyar-se la vida, i després es dedica a una altra cosa?

—Llevat d'unes poques persones que estan ocupades en altres coses, com per exemple dur comptes, i que són molt pocs; la resta, la immensa majoria, es dedica, com jo, a fer una cosa semblant, es pot dir que a passar el temps. El rendiment és mínim.

—Si no hi hagués gent així com tu, ¿quantes terres hi hauria a Montuïri que romandrien abandonades?

—Concretament podríem dir que quasi totes, es més, si no és un com jo —diu En Francesc—, que sap que al cap

Dins una vintena d'anys, a Montuïri hi haurà molt poques cases habitades

del mes tens aquell sou segur, és impossible fer feina a les terres que t'han deixat els teus pares. Com que no rendeixen, avui no es pot conrar. Pens que la majoria del terme tornaria garriga. Per tant, si avui un jove s'hagués de viure de dues o tres quarterades de terra, li seria impossible.

—¿Quants de montuïrers creus que sols viuen del camp, referint-nos a persones de la teva edat?

—De la meva "quinta", que sols visquin del camp, crec que en haver-ne comptats tres o quatre, ja n'hem comptats molts. I de la meva "quinta" érem 28 ò 30.

—O sia, ¿creus que podríem afirmar que de cada 30 montuïrers, sols n'hi ha tres o quatre que viuen exclusivament del camp?

—I encara no sé si són tants (contestava sense pensar-s'ho).

INFÀNCIA I JOVENTUT

—Parlem un poc de la teva vida i comencem quan sols tenies 6 ò 7 anys. ¿Quina fou la teva primera escola?

—Vaig començar a la Sala Mariana quan els mestres eren Miquel Pieres i

Malgrat el rendiment sia mínim, molts de montuïrers treballen en el camp una vegada acabada la feina professional

Si no fos per aquests, la majoria del terme tornaria garriga

No arriben al 10 per cent els montuïrers que viuen del camp

Jeroni Llodrà. Hi vaig anar fins als 12 ò 13 anys, que fou quan em varen llogar amb l'amo En Toni de Son Trobat i després amb l'amo En Biel "Rei". Mentrestant el vespre anava a escola. En aquell temps i essent rector Don Bernat, me'n vaig anar a estudiar al Seminari per espai de tres anys, concretament dels 16 als 19. I gràcies a aquests tres anys, puc agrair tant la mica que sé com el que som actualment.

—¿I després te n'anaves a GESA?

—No. Vaig fer 3 ò 4 anys d'escolà; però això no em donava per viure, i si podia anar, era gràcies als meus pares. Després, quan Don Bernat se'n va anar a Perú, ell volia que me n'anàs amb ell, acompanyat de la que havia d'esser la meva dona. Però ni a ella ni a mi la idea ens satisfia. I ho deixàrem anar. Després em vaig incorporar al servei militar. I una vegada acabat em vaig posar a fer feina a "Calzados Gorila", fins que vaig tenir 30 anys, que fou quan viag tenir l'oportunitat d'entrar a GESA.

L'ASPECTE RELIGIÓS

—¿Com compararies el catolicisme que aquí es vivia durant els teus anys joves, amb el que viuen els d'ara?

—Consider que hi ha tanta diferència que ho veig mal d'explicar; perquè el catolicisme d'aquell temps, el vivíem d'una altra manera. Aleshores ho practicàvem amb ganes, amb il·lusió; ens comprometíem molt més que ara. Era una cosa molt diferent en tots els sentits. Si jo, per exemple, hagués dit a mon pare això que ara em diu el meu fill, per no parlar d'un altre, no sé que m'hagués fet. Ara bé, en aquell temps no importava que mon pare em digués el

(Continua a la pàgina següent)

Avui es viu el catolicisme d'una manera molt diferent a la d'antany.

Les diversions de la joventut de fa 50 anys no tenen comparació amb les d'ara.

(Ve de la pàgina anterior)

que havia de fer. Ells, els pares, eren els primers que anaven per la retxa. Però avui en dia, si a l'al·lot que tens no li "pega" bé anar per allà, no hi va; malda-ment tu hi vagis. I ells s'abriguen amb el que sia. Posen l'excusa dels capellans... o altres semblants. Però jo li dic: "Els capellans són una cosa, però el catoli-cisme és l'altra. Ells ens expliquen i orienten, perquè és, entre altres, la seva missió. Jo crec en l'existència de Déu, tal com m'ensenyaren els capellans d'abans i els d'ara". Aquestes coses, quan les dius als teus fills, si no se'n riuen de tu... s'hi acostia molt. No ho comprenen. Quan compar el catolicisme de fa 20 anys amb el d'avui, el que vivim, no veig una manera d'explicar-los-ho, per-que ells només han viscut el d'ara.

(Després d'una pausa, continua).

—¿Com puc fer creure al meu fill que jo me n'anava el diumenge després de la missa primera, quan estava llogat, i no tornava a la vila fins el dissabte vespre, a posta de sol? O sia que l'endemà dematí tornava agafar el boliquet i me'n tornava una altra setmana. I això no ho com-prenen, ni el meu fill ni els altres. I la mateixa cosa podríem dir del catoli-cisme. Per a ells això és un fet igual que si no hagués existit.

—I els teus pares, ¿com reaccionaven?

—Els meus pares no en passaven gens, de gust, de veure que quan quasi no havia arribat, ja havia de tornar partir. És natural que els hagués agradat, si l'ha-guessin viscut, poder gaudir del temps que ara tenim amb tantes comoditats.

ESPLAI I EDUCACIÓ

—Respecte a les diversions teves o dels montuïrers d'aquell temps...

—Les nostres diversions eren fomi-dables, teníem més coses que no tenen ara, per divertir-nos. Hi havia cinquanta mil maneres millors d'esbargiment amb poques coses, que desconeixen els d'ara;

ja fos futbol, cinema... i no parlem de les comèdies. Ens hi entreteníem molt. Record amb tanta il·lusió com ho fèiem i amb tant com bromejàvem i ens delità-rem els qui hi participàvem. I el temps que hi dedicàvem... anàvem per aquí i per allà; un es cuidava d'una cosa i l'altre de l'altra. Això era entre els anys 1955 i 60, quan enrevoltava els 20 anys. Quantes hores dels dissabtes i diumenges i entre setmana passàvem assajant, diri-gits pel Metge "de Maià"! I això eren les diversions. No disposàvem ni d'un cotxe per partir a altres diversions. Si havíem d'anar al cinema a veure una pel·lícula, anàvem a veure-la a "Ca N'Aloi". No hi anàvem cada dia; i això que no hi havia res més.

—¿Quina diferència veus si compares l'educació de fa 30 o 40 anys amb la d'avui?

—No és la mateixa ni prop fer-hi! Per la meua part he procurat educar el meu fill de la millor manera, i amb l'exemple. Moltes vegades li dic: "Jo no vaig aquí, però si tu hi vols anar, vés-hi". He inten-tat partir davant sempre, donant exemple.

ASPECTE POLÍTIC

—Avui hi ha, es veu, una part del poble que es preocupa de l'aspecte polític i una altra que no els diu res, se'n desentén.

—Consider que de política se n'ha de parlar i ens n'hem de preocupar, però jo me'n desentenc, i comprenc que no hau-ria d'esser així. Veig que la política no m'agrada i no em diu res. Pens que podria i hauria d'anar millor, però des-conec el com, no el veig. Igualment —diu ell— hi ha molta gent que no ho capta així com tocaria. Pens que, per a molts, els polítics no acaben d'estar a to.

—I el futur de la vida de Montuïri, ¿com el veus?

—Seguint el ritme a què anam, pens que el nostre poble arribarà a ser un po-blet petit. En haver passat aquesta gent que ara té 50 o 55 anys, sols quedaran quatre persones. Basta veure la gran quantitat de cases buides que hi ha a tots els carrers; i no em referesc a aque-lles vivendes que encara s'obrin els dissabtes i diumenges, sinó a aquelles

que sempre estan tancades. En el futur serà un poblet de passada: hi vendran a habitar-les els caps de setmana. No li veig vida de cap classe. Tal vegada som pessimista, però la gent jove d'avui no fa feina aquí ni hi viu. S'ha de dir que molts dels qui ens ajuden a aguantar el poble no viuen a Montuïri. Hem de pensar que hi ha moltes famílies que tenen de 70 a 90 anys. En haver passat una vintena d'anys, es pot dir que Montuïri quedarà quasi sense ningú. N'hi haurà quatre que duren les finques o alguna indústria...

—¿No ets pessimista?

—Estic pensant que si llevam el camp... i del camp no s'hi pot viure... ¿qui habitarà Montuïri? Avui sols hi ha tres o quatre joves d'una vintena d'anys que es preparen per al camp. Unes poques indústries o empreses de restau-ració i altres coses que potser retenguin una cinquantena de persones. Veig que la gran quantitat de cases buides, avui ja no s'habiten... i les que dins 10 o 15 anys s'hauran buidades. Aleshores seran poques les que restaran habitades.

—Ja per acabar vull dir-te que et con-sider un tant desil·lusionat...

—Som pessimista en quant al futur de Montuïri. Però avui els nostres pobles de la pagesia són així. Desgraciadament.

Onofre Arbona

La població de Montuïri envelleix de cada dia
Dibuix de Mateu Rigo

Magdalena Miralles Comas, "Nena"

Degut a un defecte en els peus, es va integrar en el món del ball

Na Magdalena Miralles Comas és una al·lota de 20 anys que per un petit defecte en els peus es va començar a integrar en el món dels balls. Ara fa feina i estudia, motiu pel qual no té temps per dedicar-se a allò que més li agrada. Dies passats, robant un poc del seu temps, ens va contestar així a les nostres preguntes:

—¿Què fas actualment?

—Faig feina i estudi informàtica.

—¿Com així et dediques a la informàtica?

—Perquè és una cosa que m'agrada molt i li veig molt de futur.

—¿Hi inverteixes molt de temps?

—Els matins faig feina amb ordinador i els horabaixes, de les 5 a les 10, vaig a classe.

—Passant a un altre aspecte de la teva vida i com que sabem que t'agrada molt el ball, ¿podries dir-nos com t'hi aficionares?

—Quan tenia tres anys el metge em va dir que tenia els peus plans i que la millor solució era caminar per l'arena, posar-me plantilles o anar a ballet. I aleshores ma mare va decidir que anàs a ballet.

—¿Anaves a Montuïri, a ballet?

—Sí; els primers anys vaig anar amb Na "Tita", de Ca "Ses Pasquals".

—¿Tens qualche ballarí preferit?

—Per mi, una de les persones que balla molt bé, és Michael Jackson.

—¿En coneixes cap, en persona, de ballarí, famós a Mallorca?

—Només conec una jove o al·lota, que fa de jutge a les olimpíades

—Com que suposam que hauràs anat a classe de ball, ¿podries dir-nos de quin tipus?

Estudia informàtica perquè li veu futur

—Vaig anar quatre anys a Petra, a ballar dansa moderna.

—Quina professora tengueres?

—Al·lotes que anaven a classe a Manacor.

—¿Quants d'anys fa que vas a classe de ball, o balles?

—Puc dir que uns dotze anys.

—També ens podries dir, ¿quin és el ball que més t'agrada?

—Evidentment —contesta tot d'una, sense pensar-s'ho— dansa moderna.

—¿I per què dansa moderna?

—Perquè m'agrada molt i perquè hi he aplicat el ballet.

—I ara, ¿dediques molt de temps al ballet?

—Ara, en aquests moments, no tenc temps d'anar a classe de

Va anar quatre anys
a ballet, i ara
ja en fa dotze que balla

El que més li agrada
és la dansa moderna

Quan no té temps
d'anar a classe de dansa
balla tota sola

dansa, però jo tota sola solc ballar de tant en tant; encara que esper l'arribada de l'estiu per poder anar a classe.

—Sabem que a Montuïri es prepara una comèdia, concretament "El diluvio que viene", i que tu hi participes. ¿Hi balles?

—Sí.

—¿T'agrada el teu personatge?

—Sí; m'hi sent bé.

—¿Ballas sempre el teu paper?

—No; interposa diàlegs i balls.

—¿Són molts els qui participen en "El diluvio que viene"?

—Sí; així mateix som unes trenta persones.

—¿És tota ballada?

—Quasi tota són balls, però també hi ha alguns diàlegs molt importants.

—¿Preveus que tindrà èxit?

—Pens que sí, perquè comèdies o obres de teatre d'aquest tipus no solen fer-se. A més, veure tanta gent damunt l'escenari i uns esplèndids decorats, ja valdrà la pena assistir-hi. Atraurà molta gent.

Confiam que Na Magdalena pugui seguir molt de temps en el món del ball, i que aquesta comèdia, que preparen els montuïrers, sigui tot un èxit.

Ma. Antònia Rigo.

S'HA DIT QUE...

... ha pegat sa casera rabiosa aquesta primavera a la vila. Despedides de fadrins, viatges a altres continents, flors a balquena estan a l'orde del dia... i de sa nit.

—oOo—

... sa vida nocturna ha minvat molt es darrers mesos. Ja no hi ha tertúlies fins a les tres de sa matinada, ni segons quines bauxes. Ara sa gresca se fa tota fora poble.

—oOo—

... convé assaborir sa tranquil·litat d'aquesta primavera, perquè sa de l'any que ve serà més moguda. Estarem amb ses eleccions municipals a sa plena.

—oOo—

... molts de pagesos han exclamat: "Mirau on hem arribat! Oferir subvencions per arrabassar sa vinya! Si es nostres padrins ho vessin!"

—oOo—

... a mitjan maig, damunt migdia, a un sector des poble no hi hagué corrent elèctrica. I en voleu de plors i descabell! I tot fou perquè ses dones s'hagueren de perdre "Cristal".

—oOo—

... quan un dets excursionistes a Suïssa anava a davallar des "barco" a Barcelona, exclamà així quan veié l'es-

tàtua de Colon: "Mirau: Mos tornen engegat cap a Mallorca!".

—oOo—

... es qui abans xerraven, ara callen; es qui callaven, remuguen darrera: es qui haurien de conversar, callen; i es qui no tenen sa raó, criden i xerren pes colzes.

—oOo—

... ¿com deu ser que amb sos locals que hi ha ara a la vila, sa Societat de Caçadors, se'n va a Can Tronca de Sant Joan a celebrar es seu dinar anual?

—oOo—

... foren molts es qui durant es mes de maig, quan passaven per davant sa Rectoria ho feien girats, girats... mirant ses obres que hi feien dedins. També s'ha dit que tots es qui vulguin explicacions, tant es capellans com es des Consell Parroquial estan disposats a donar-les-hi. De moment, asseguren que s'enrajolat nou no està amb vistes a fer balls a sa Rectoria, a no ser es des Cossiers.

—oOo—

... han passat dos mesos sense que hi hagi hagut cap ple a s'Ajuntament. ¿Es que manquen temes a tractar o que es regidors ja estan plens de Plens?

—oOo—

... això de donar doblers per adecentar ses façanes ha caigut molt bé. Basta veure es bastiments escampats a molts d'indrets de la vila.

EN XERRIM

DOS DITS DE SENY

Va esser molt comentat un article aparegut fa dos mesos a les planes de BONA PAU, titulat "Ervestida de cavall i arribada d'ase". Com sol passar moltes vegades, n'hi hagué més de dos que aplicaren al veïnat les reflexions sobre "Ràdio Murta", el "Local Jove" i la "Rua".

A la llista hi podríem afegir un altre punt: el de la caseta de la Creu Roja, amb la diferència que aquesta a l'hora de redactar aquestes línies, ni tan sols ha tengut "envestida de cavall".

Fa unes quantes setmanes es va habilitar un local de Ca Ses Monges com a seu provisional de la Creu Roja perquè havien de començar immediatament la construcció del nou dispensari. El temps passa, i les obres no han arrancat el trot, ni de cavall ni d'ase.

El qui hagi llegit la rondalla "Sa raboa i s'erico", sabrà que abans de finir "N'Acabelis" ha de néixer "Na Comencelis".

Salomó

A Montuïri FIAT MOTOR ES PLA FIAT

COTXES D'OCASIÓ

Vicenç Martí Cardona

Carrer Emili Pou, 36

*

Tlf. 64 61 84

*

MONTUÏRI

El projecte d'idees per a la rehabilitació del Molinar ja està atorgat

El projecte per a la rehabilitació del Molinar, presentat per l'arquitecte Joan Bauzá i el seu equip, fou el guanyador del concurs d'idees convocat prèviament per l'Ajuntament.

El passat 15 de maig el tribunal va decidir el guanyador del concurs, un tribunal que estava integrat pel batle, el primer tinent de batle, l'arquitecte municipal, quatre arquitectes més i un representant dels molins. I això es féu en una sessió que es va perllongar des de les 10 del matí fins a les 5 de l'horabaixa.

Cal dir que la decisió d'atorgar guanyador el projecte citat al començament, ho fou per unanimitat. Però convé remarcar que sols és la idea. Ara, basant-se en ella, s'haurà de redactar el projecte o avant-projecte.

També convé dir que, malgrat que l'Ajuntament sols tengués dos vots —del batle i tinent de batle—, també foren convidats per assistir-hi un representant de cada partit polític que té representació en el Consistori —PSM, PSOE i CDS— i aquests romangueren tot el dia amb la Comissió i es mostraren d'acord amb el resultat obtingut.

Pel que es pot entreveure, l'execució del projecte que es redactarà basant-se en la idea ara guanyadora, no serà excessivament costós. A hores d'ara és molt mal de calcular l'import d'aquesta reforma. Fins i tot preguntàrem al batle si ens podia anticipar algun pressupost, però es va mostrar incapaç de pronunciar-se. Ens recalçà que el que s'ha decidit sols és el projecte d'idees sobre el qual ara s'haurà de basar el projecte o avant-projecte que s'elaborarà. I quan es disposi d'aquest, aleshores ja es podrà fer un càlcul aproximat. Avui és impossible fer-ne cap.

I encara que el diari "El Dia" de Ciutat, de dia 23 de maig passat, publicàs amb lletres grosses que el cost seria de 300 milions, "això no és exacte —deia el batle—. Es veu —continuava dient-nos— que el pe-

L'etapa prèvia a la rehabilitació del Molinar està conclosa

riodista va confondre aquest pla amb el de la canalització d'aigües potables, ja que aquesta quantitat és la que es necessitarà per realitzar l'any que ve el projecte d'aigües netes".

De totes maneres, quan es faci el projecte s'haurà de preveure realitzar la reforma en varies fases. I per altra part s'ha d'esmentar que el projecte guanyador no contempla cap carrer que arribi a la carretera des de l'Avinguda Es Dau. Sols hi haurà un passeig que, des d'Es Dau i per davall els molins, arribarà fins al molí de Can Ferrando, on hi haurà una plaça com a final del recorregut per tots els molins de la ruta turística ara projectada.

Si és que a hores d'ara ja no s'ha fet, s'exposaran al públic, durant quinze dies, els treballs presentats. Abans es farà una exposició prèvia a la qual es convidarà l'equip guanyador. Després, el ple de l'Ajuntament decidirà si s'ha d'encarre-

gar el projecte o avant-projecte.

Es pot deduir, per tant, que la data més propera per poder-se començar les obres no serà enguany. Fent via podria esser que a la fi de l'any que ve. "Abans és totalment impossible —ens deia el batle—, però ens hem d'alegrar perquè de totes maneres ja s'ha donat una passa molt important, com és la de tenir la idea sobre la qual es redactarà el projecte que posteriorment és durà endavant. Feia molts d'anys —continuava dient-nos Joan Ramonell— que es parlava dels molins i de la seva ruta turística, i no es feia res. Ara, la passa inicial ja està donada i ja podem entreveure com serà el projecte que es durà endavant.

CONTINUARAN LES EXCAVACIONS

Pel que fa referència al poblat talaiòtic de Son Fornés, enguany vendran 16 persones de Barcelona per continuar les excavacions a Son Fornés. Restaran aquí 22 dies per treballar-hi.

Com ja s'ha dit altres vegades, un dels molins que es rehabilitaran servirà de museu on hi romandran les peces d'algun valor històricocultural que es trobin a les excavacions de Son Fornés.

LES GESTIONS PER A LA PISCINA VAN PER BON CAMÍ

Segons hem pogut saber del batle, ja hi ha un enteniment entre el propietari dels terrenys al costat del camp de futbol i l'Ajuntament. S'ampliarà el recinte esportiu i s'hi edificarà la piscina. L'actual propietari, En Joan "Comelles", se-

(Continua a la pàgina següent)

DE LA CASA DE LA VILA

(Ve de la pàgina anterior)

gons ens ha manifestat el batle, està disposat a cedir l'espai que va des del camp de futbol fins a la carretera de Palma-Manacor. Entre ell i l'Ajuntament hi ha un conveni, el qual es projecta dur-lo al pròxim ple per a la seva aprovació.

Dins els terrenys que es guanyaran, a més de la piscina, hi hauria altres instal·lacions esportives. Aquesta part que s'adquiriria seria d'uns 7.000 metres quadrats.

Dit conveni —ara sols verbal— entre ambdues parts, sembla que seria favorable per a un i altre: el Consistori aprovaria una qualificació dels terrenys que beneficiaria al propietari i per altra part, a l'Ajuntament li sortirien totalment gratuïts.

ALTRES MILLORES

A la pista i gimnàs de les Escoles i en Es Dau

Està pressupostat invertir enguany un milió de pessetes en la pavimentació i acondicionament del gimnàs de les Escoles i reparacions i millores a la pista d'Es Dau, si bé aquesta no es podrà cobrir, com es tenia previst, degut a les especials condicions del plec.

Dins l'exercici del proper any està programada la construcció al Col·legi d'una pista poliesportiva coberta, la qual ocuparà la de bàsquet, futbol-sala i el pis haurà d'esser aplanat fins que tota la instal·lació estigui a la mateixa altura.

ANTONI GOMILA, REELEGIT

Per tercera vegada consecutiva ha estat elegit membre de l'executiva de PIMEM i de la seva junta directiva, el montuïrer Antoni Gomila Jaume.

Cal recordar que Antoni Gomila, molt conegut dins les assegurances mallorquines, és l'únic membre fundador de l'equip directiu de PIMEM. Dins la seva agenda també hi figura la seva col·laboració en els començaments de PIMEM, la seva obertura a Manacor, la fundació de les PIMES Mediterrànies Nord-Occidentals i la inscripció de PIME Balears, així com a membre del Consell de PIMES del Mercat Comú Europeu, anomenat EUNOPNI, que té la seu a Brussel·les. Com també s'ha de destacar la seva col·laboració en la constitució del Centre de Formació Professional de PIMEM i la seva lleialtat a l'antic president de PIME Mallorca i fundador, Demetrio Peña.

Esperem que durant els propers quatre anys, Antoni Gomila continuï obtenint èxits, dels quals se'n beneficiïn els 8.000 socis de PIME.

Una obra musical
"EL DILUVIO QUE VIENE"

Després d'uns quants mesos d'intensos assaigs, el Grup de Teatre de Montuïri estrenarà dia 9 de juny a les 21'30, a la Sala Mariana, l'Obra musical "El Diluvio que viene", de Garinei e Giovannini, amb música d'Armando Trovatioli.

La direcció del Grup corre a càrrec d'Honorat Moll, i en aquesta ocasió s'ha pogut comptar amb la inestimable col·laboració de Ramon Ginard, pel que respecta a coreografia i posada en escena.

L'obra es repetirà el dissabte dia 16 de juny a les 21'30, i el diumenge dia 17 a les 20'30, i totes les vegades que el públic ho demani.

Desitjam que l'èxit coroni els esforços i la il·lusió que hi han posat tots els membres del Grup.

LA BANDA, A BARCELONA

El darrer dissabte de maig, dia 26, la Banda de Música de Montuïri juntament amb un milenar de balladors pertinents a una trentena d'agrupacions il·lenques, com si es tractàs d'una ambaixada artística, es traslladà a Barcelona. Allà, a l'arribada, obrí la marxa dels assistents. I a l'horabaixa, a la plaça de Sant Jaume oferí un concert en el transcurs del qual entre altres peces interpretà "Flor de Murta".

Entre els aplaudiments, no hi manquen els dels montuïrers que viuen allà i s'hi congregaren amb entusiasme.

MUY INTERESANTE
Pagamos hasta el

13% TAE

desde la primera peseta.

Sin comisiones ni descuentos.

en imposición a plazo fijo, a doce meses, de
MARCH HIPOTECARIO, S.A.

De 1.000.000 a 2.500.000 # 12,5% TAE

De 2.500.000 a 5.000.000 # 12,50% TAE

A partir de 5.000.000 # 13,5% TAE

Infórmese en cualquiera de nuestras oficinas.

BANCA MARCH

Antoni Moll Martorell, "Matarino"

És tan aficionat als "xistes" que s'ha passat fins a les tres de la matinada contant-ne

Dins la vila hi ha bastants persones que en el transcurs de la seva vida s'han destacat pel seu caràcter, per la seva manera d'esser, per haver sabut entendre el treball, més que com una càrrega, com un mode de passar-s'ho bé i conviure alegrement amb aquells amb qui estan en contacte.

Tal és el cas d'Antoni Moll Martorell, "Matarino", un home d'una família de cinc germans i de la qual ell n'era el major. Ara, encara no fa un any, degut a l'edat, s'ha jubilat. Un home que durant 41 anys ha treballat com a caminer d'Obres Públiques a qui li va tocar cuidar-se durant una llarga temporada de la carretera que uneix Campos amb la Colònia de Sant Jordi. Va viure a la casa de caminer, d'aquell rodol, tant abans de casar-se com després, amb la seva dona i filla. Això fins que, més envant, uniren colles de caminers, els quals eren traslladats amb camions —un dels quals conduïa el mateix Toni "Matarino"— a diferents indrets. I el capvespre tornaven a la vila.

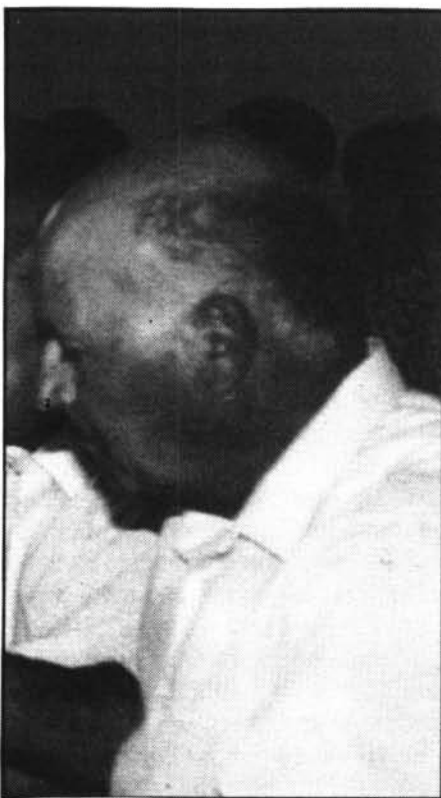
Les principals aficions, pràcticament les úniques que el nostre entrevistat ha tengut, són: la pesca, el caçar i, sobretot, acudits ("xistes").

Deixem però, que sia ell mateix qui ens relati un poc de la seva vida i de les seves aficions.

—De petit —comença dient-nos— vaig anar a escola al carrer d'Abaix amb el mestre Mir i també a la que hi havia davant Cas Ferrer "Pelut". Però en el temps de la república feren les escoles noves i allà ens hi vàrem traslladar amb Don Bartomeu Mir. O sia que els de la meua edat fórem els qui les vàrem inaugurar. Per cert que encara en guard una foto —ens mostra la que fou publicada a BONA PAU pel febrer de 1985— i quan la contemplant em dic a mi mateix: aquest ha canviat molt, aquest és mort, aquest fa anys que no el veig... i així.

—¿Què recordes més de quan deixares l'escola?

—Quan tenia 13 o 14 anys em llogaren. Vaig estar a Alcoraia, a Galiana, aquí fins que me'n vaig anar al servei

militar. En aquestes possessions hi romaniem tota la setmana; sols veníem a la vila el dissabte vespre i ens en tornàvem el diumenge dematí.

—¿I del servei militar?

—Em vaig fer voluntari el 44, però som de la quinta del 45. Vaig anar a Enginyeria de Transmissions de l'Aire, tot d'una a Madrid i després a Mallorca. Encara que n'havia de fer tres anys, de servei, sols en férem dos, degut a que aquest cos va passar a dependre d'Aviació. Als tres mesos vaig venir a Mallorca, i aquí em destinaren a la central telefònica civil de Campos; on, per cert, sempre hi havia d'estar, nit i dia, un soldat de guàrdia per si s'havia de donar l'avís d'alarma.

—Acabat el servei...

—En un principi vaig continuar llogat, però ara a Maià, devers un any i mig. Allà em vaig donar compte de la convocatòria d'unes oposicions a caminer. Ho vaig provar i vaig dur la bona sort que m'aprovaren. I ja tot d'una hi vaig entrar. Això era el primer de novembre de 1948. Encara era fadrí. Vaig anar a ocupar la plaça a sa lloga —sa lle-

Durant 17 anys fou el caminer de la carretera de Campos a Sa Colònia

I al llarg de 24, sense tenir cap fregadeta, fou conductor d'un camió d'Obres Públiques

gua, ens explica, era el lloc on destinaven els caminers) i em vaig haver d'anar a la carretera de Campos a la Colònia de Sant Jordi, on cuidava els 12 quilòmetres de carretera i vivia a la "casilla" que em donaren —"casilla" era el que vulgarment la gent diu "caseta de caminers"—, i la que em va tocar disposava de moltes comoditats, no tenia enveja a ningú. Hi vaig viure 16 o 17 anys. Per cert que quan va haver de néixer la filla, l'única que tenim, ens traslladàrem a Montuïri, però tornàrem tot d'una allà. Passaren els anys i ara ja tenim dos néts... i ens sentim molt feliços d'estar així com estam.

Després d'una curta pausa, continua.

—Estant a Campos em vaig comprar un petit cotxe, un "Citroën" i així podíem venir a Montuïri els caps de setmana. I com que m'havia fet el carnet de conduir de primera, em feren agafar un camió d'Obres Públiques.

—¿Hagueres d'abandonar la Colònia de Campos?

—Sí. Em va saber greu absentar-me d'aquell lloc perquè allà ja havia fet moltes amistats. Això era en "Es Palmer". Ja havia comprat una barca i me n'anava a pescar quan podia... O sia, passats aquests anys a Campos, la resta, fins a la jubilació, vaig fer de conductor residint a Montuïri. Comprenc que l'empresa, Obres Públiques, va estar contenta de mi, no em donaren mai cap queixa, no vaig tenir cap fregadeta amb el camió, sempre em respectaren així com toca.

—¿I de les teves aficions...?

(Continua a la pàgina següent)

Ha tengut tres aficions:
pescar, caçar i
contar "xistes"

"El "xiste" és com un
glosat... si el dus dedins..."

Conta "xistes"
per complaure la gent

(Ve de la pàgina anterior)

—Tot el temps que vaig estar a Campos, la meva afició per al pescar fou fabulosa. Fins i tot, amb la meua barca a motor hi vengueren molts de montuïrers... També vaig fer amistat amb el metge Jordi de Ses Salines i m'oferí les 300 quarterades d'Es Trenc per anar a caçar... però a mi el caçar no em deia res, la meua afició era pescar. No vol dir que durant la temporada dels tords no hi anàs, amb filats... A la fi, quan vaig venir a Montuïri, molt a pesar meu, vaig haver de vendre la barca i abandonar definitivament la gran afició de pescar.

—¿Què vares fer a la vila?

—Aquí, a Montuïri, em vaig "tirar" a caçar; i així m'he divertit els darrers 25 anys, i encara ara continua i continuarà fins que pugui i les forces m'aguantin.

—I ara, ¿com passes el temps de jubilat?

—Ja no tenc cap preocupació. Després d'haver berenat, cada dia me'n vaig a una finqueta de s'Hostalet. Allà hi tenc gallines, conills, un porquet, un tractor per a cultivar... A més de S'Hostalet, tenim quatre trossets més, meus i de la meua dona.

—Parlem ara dels "xistes", del teu "fort". ¿Com és que en pots retenir tants?

—Jo t'ho explicaré (contesta amb tota sinceritat i noblesa). La temporada que vaig estar a Campos vaig tenir un bon mestre, que tenia una determinada manera d'expressar-se per a contar-te un "xiste". És més, ens trobàvem i tot d'una em deia: "ja n'he replegat un altre, te'l contaré..." No importa que el m'acabis de contar, el que manca ja l'hi posaré jo", li deia.

—¿A què compararies els "xistes"?

Els "xistes" d'Antoni "Matarino" no sols queien en gràcia als excursionistes a Suïssa, sino que proporcionaven un especial to simpàtic i afable. Vet-lo aquí, enmig, després d'una "intervenció"

—Això és com una espècie de glosadors, que quan surten damunt un escenari es posen a donar-se "bufetades", amb paraules. Mentrestant un fa la glosa l'altre ja va estudiant les seves paraules per contestar-li. Damunt la contesta que li fa, ell, interiorment, ja la compon per tornar-li remetre. I això dels "xistes" és una cosa semblant: no basta que et quedi tot el "xiste", la cosa important és que tu siguis aficionat a tot això. Per exemple, avui m'han contat aquest "xiste" i ara no em pot recordar com és l'acabatall. Però com que ho dus dedins... i encara que un es despisti... a la una de la nit hi pensa i diu: "Com que el "xiste" ha començat així... ha d'acabar així..." I l'acabes de comprendre. Això és com un do de Déu.

—I d'aquell amic, ¿què ens dius?

—Amb aquest home, onsevulla que ens trobàssim, si en sabia un que ell no sabés, l'hi contava, i el mateix feia ell amb mi. I d'aquesta manera ens n'anàvem ensenyant. Hem de pensar que la dècada del 50 al 60 no hi havia les comoditats que hi ha avui; estàvem quasi tota la setmana dins ca nostra. Sols els dissabtes, i no tots, anàvem al cinema. Els vespres, estant a Campos, passava hores a la taverna amb quatre hortolans d'allà. I mentre passàvem l'hora... "Meam, ¿que no en saps cap de fresc?". Ja dic, hi va haver vetlades que es feien les dues i, fins i tot, les tres, i ens n'havíem d'anar sense haverlos acabats tots. Ja quedàvem d'acord per tornar-nos veure l'endemà o quan fos per tornar fer un "glosat" de "xistes". I aquest company fou el qui em va posar tan al dia d'aquestes coses.

Ell, amb els de la seva edat, inauguraren les escoles noves

Però a això, a un li ha de sortir de dedins.

—¿Com pot ésser que et recordis de tants d'acudits?

—El "xiste" és com el glosat, basta que et comencin un "xiste"... i si el dus dedins, l'acabes, perquè el compon bé.

—O sia, quan en contes un, ¿no el t'inventes?

—No, en aquell moment, no. Me n'han sentit contar molts, però no m'han descobert aturant-me, no m'han trobat mai que ignoràs part del "xiste". O sia, quan ets a mitjan lloc, aturar-te a pensar... no ho he fet mai. Això sí, si tots els haguessin gravats, es veuria que no n'hi ha cap d'igual i que tots fan gràcia, delecten, fan rialles; perquè abans de retenir-me, pens una cosa que doni gust als qui escolten... i ja està. A mitjan lloc, no m'han vist quedar-me amb el "pinyons entrecolcats", sense saber el que he de dir... això seria fatal. Repetesc: si et surt de tu, el contes, l'acabes i fa gràcia. Un aficionat als "xistes" és igual que un que glosa: damunt l'escenari improvisa.

—És una afició molt especial, aquesta.

—Contar "xistes" —diu tot d'una—, però pels altres, perquè jo els sé. Veig que molta gent té el gust d'escoltar-los i com que desig complaure'ls, els cont.

Onofre Arbona

L'ambiciós projecte de la residència de l'

Després d'uns canvis substancials, a més de disposar de 22 places

LA RESIDÈNCIA, CONJUNCIÓ D'ESFORÇOS

No sols sembla que van per bon camí les gestions encaminades a fer realitat el projecte de construir la residència per a la Tercera Edat a Montuïri, sinó que prest, enguany mateix, segons ens manifestava fa poc temps el batle, començaran les obres.

Naturalment s'han hagut de vèncer nombroses dificultats, però avui tots ens alegrem de les passes donades pels distints Ajuntaments de la vila, concretament des del novembre de 1984, quan el Patronat de la Tercera Edat, integrat aleshores per Joan Miralles, batle; Rafel Socias, president de l'Associació; Miquel Basagaña, metge, i Margalida Mesquida, d'Acció Social de la Parròquia; juntament amb Bartomeu Tauler, rector, obtingueren la clau del convent de Montuïri per instal·lar-hi el menjador, el qual començà a funcionar sols cinc mesos després d'haver-se'n anat les monges.

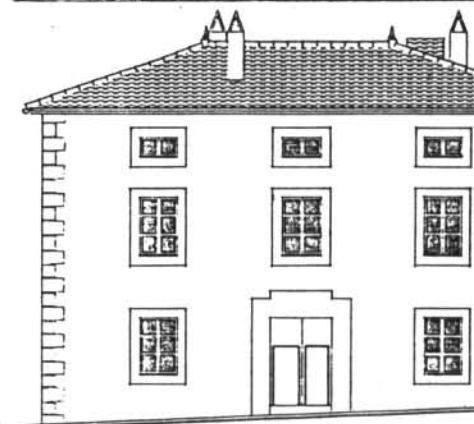
Posteriorment, el 19 de març de 1987, l'Ajuntament acordà la compra de l'edifici i avui, quan encara no han transcorregut sis anys d'aquella primera cessió, estan ja fets el plànols —tal com reproduïm, reduïts, en aquestes pàgines— i a punt de començar les obres per a l'adient reforma; a l'acabatall de la qual, l'edifici podrà albergar 22 persones majors, sense comptar les dels serveis.

Montuïri, com altres pobles semblants, necessitava un lloc digne per a acollir les persones majors que, per una o altra causa necessiten d'una contínua assistència, de la que no disposen. I si des d'aquestes pàgines ja protagonitzàvem (1) que "l'obertura del convent com a menjador, fa pensar que amb el temps podrem disposar de la residència tan desitjada i necessitada", ara reafirmam que no ens equivocàvem; són molts els qui ens donen la raó. És més, una vegada conclosa aquesta reforma, els nostres majors podran gaudir d'una estada digna, moderna, funcional, adequada als temps que correm. Serà el fruit d'una conjunció d'esforços.

Onofre Arbona

(1) BONA PAU núm. 382. Desembre de 1984.

S'hi hauran invertit

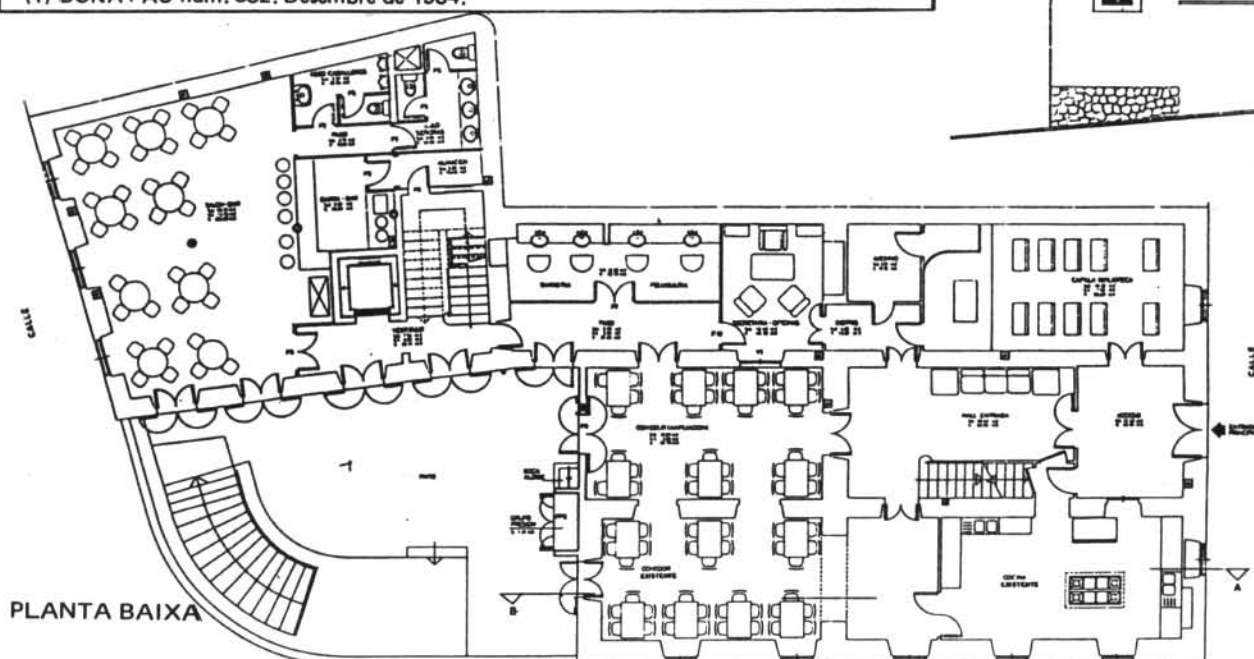

FAÇANA PRINCIPAL

ESTAT AIXÍ COM ROMANDRAN LES FAÇANES UNA VEGADA REFORMADES

FAÇANA L

PLANTA BAIXA

Tercera Edat es realitzarà en dues fases

per a residents, hi haurà bastants dependències complementàries

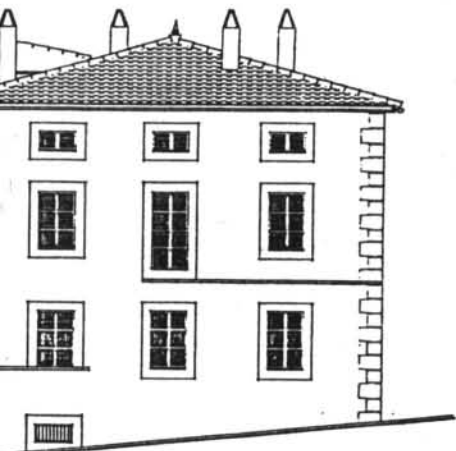
3 milions de pessetes

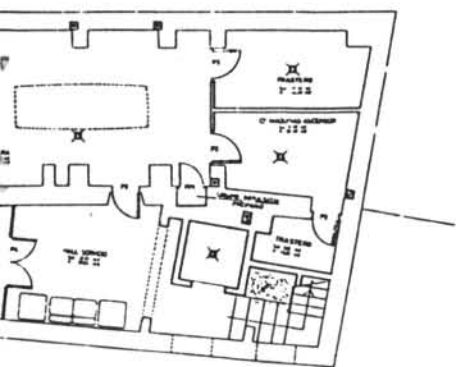
FAÇANA INTERIOR DEL PATI

FAÇANA POSTERIOR

AL VALLS D'ESQUERRA

SOTERRANI

SERÀ UNA RESIDÈNCIA DIGNA DINS UN BELL CASAL

Els nostres lectors pogueren adonar-se de l'acord de l'Ajuntament del passat 3 d'abril d'incloure dins el pla d'Obres i Serveis de 1990, el projecte de construcció de la Residència per a la Tercera Edat a l'actual edifici anomenat de "Ca Ses Monges".

En el pla d'enguany es contempla la construcció de la primera fase, i l'any que ve es completaria l'obra amb la segona.

Després que les Germanes de la Caritat deixaren de residir a la vila, la vivenda fou adquirida per l'Ajuntament. Es tracta d'una edificació que ofereix una especial panoràmica dins el conjunt urbanístic local a l'entrada del poble. És per això que els arquitectes Joan Company, Llorenç Bibiloni i Jaume Cerdà d'"Arquitectes C.B." s'han traçat l'objectiu de recuperar aquest bell casal, tan íntimament acoblat a la història i urbanisme montuïrer.

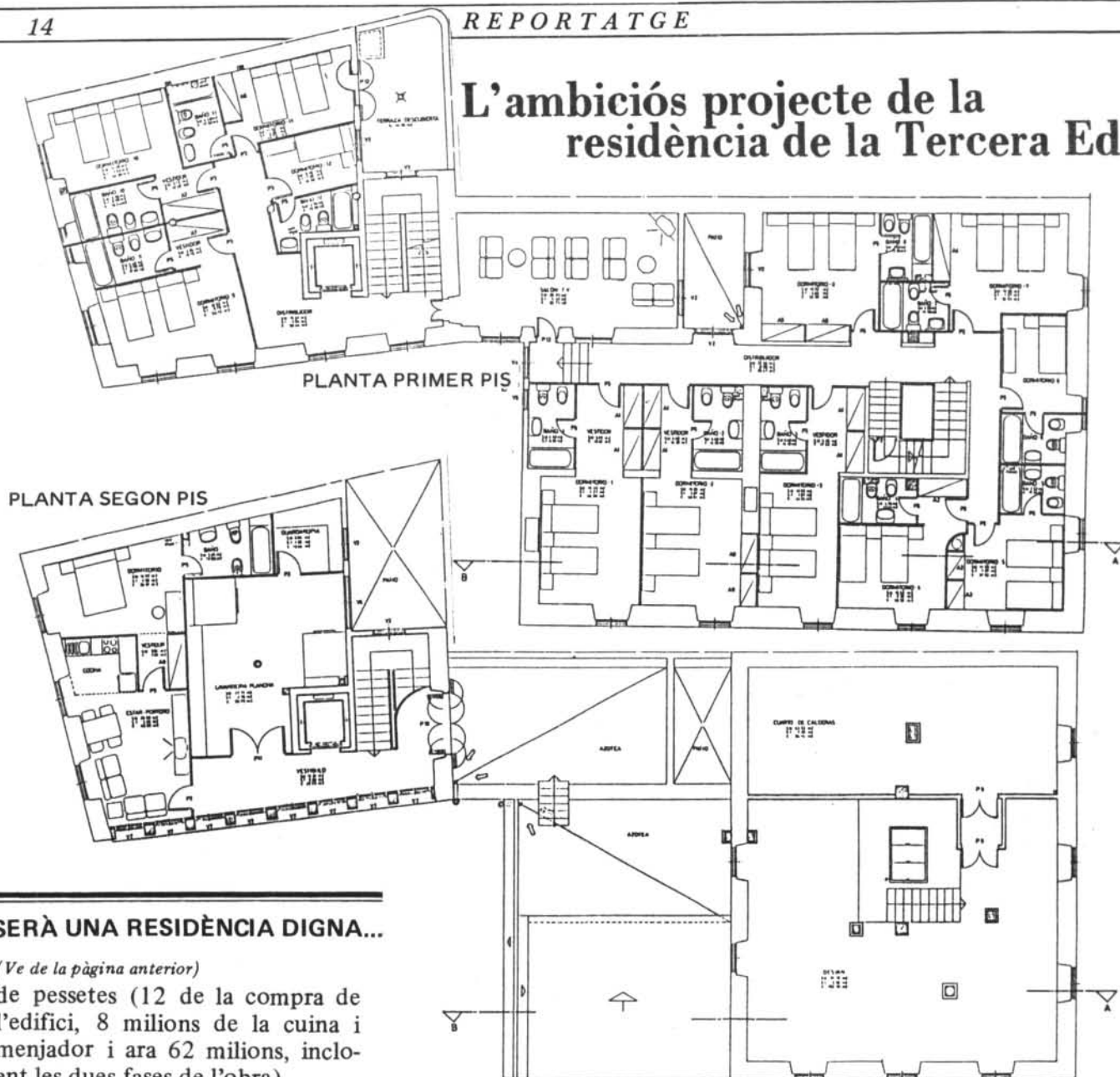
LES DUES FASES DEL PROJECTE

El pressupost total de l'obra puja a 62.859.730 pessetes, de les quals 38.066.458 corresponen a la primera fase i 24.793.272, a la segona. La primera fase —la que costarà més— inclou els projectes tècnics, l'adob de les dues plantes baixes, la construcció de l'estructura del primer i segon pis, el reforç de l'estructura ja existent i la dotació del tanc de gasoli; mentre que la segona inclourà l'acabatall de les dues darreres plantes.

Segons ha estimat l'equip d'"Arquitectes, C.B.", s'estalviarà un total de cinquanta milions de pessetes, ja que si s'hagués de construir aquest edifici totalment nou, sobrepassaria la xifra de cent trenta milions de pessetes. Una vegada acabada l'obra s'hi hauran invertit vuitanta-dos milions

(Continua a la pàgina següent)

L'ambiciós projecte de la residència de la Tercera Edat

SERÀ UNA RESIDÈNCIA DIGNA...

(Ve de la pàgina anterior)

de pessetes (12 de la compra de l'edifici, 8 milions de la cuina i menjador i ara 62 milions, incloent les dues fases de l'obra).

L'extensió total de l'edificació serà de 1.337'63 metres quadrats. D'ells, 143'11 estan situats a la planta baixa (la façana de la qual dona al carrer Palma); 432'39 metres quadrats pertanyen a la segona planta baixa, que té entrada pel carrer de Sant Bartomeu; 413'83, al primer pis i 293'38 metres quadrats al segon pis.

La nova residència disposarà d'un tanc de gasoli (no serà de propà degut a la seva perillositat i a la manca d'espai), de radiadors a totes les dependències, aigua calenta, antena col·lectiva de televisió. S'aprofitaran les actuals cisterna i aljub, es construiran nous desaigües per a aigües residuals i de pluja, s'adobarà la teulada i el pati; també se substi-

tuirà tot l'enrajolat i la instal·lació elèctrica i podran esser recuperades les dues arcades de la planta baixa del carrer Palma (una es recupera i l'altra es troba en bones condicions) i també les voltes de la planta baixa (carrer Palma).

Altres canvis substancials es refereixen a que la capella es converteixi en biblioteca i que la guarderia serà destinada a sala de reunions, de ball i bar.

22 PLACES

Des del carrer es podrà accedir a totes les dependències a peu pla, donat que es disposarà d'ascensor. La residència comptarà amb dotze habitacions, deu dobles (algunes podran esser triples) i dues indivi-

duals. Així es poden comptar vint-i-dues places disponibles.

A la planta baixa (entrada pel carrer Palma) hi haurà l'habitació de les màquines de l'ascensor, una altra que serà el traster i la cotxera. La planta baixa (entrada pel carrer de Sant Bartomeu), biblioteca, oficines, perruqueria, bar-cafeteria i els serveis que ja hi ha de cuina i menjador. La primera planta estarà destinada a la zona de dormitoris i una sala recreativa, mentre que la planta segona disposarà de vivenda pel conserge, servei domiciliari i residència de bugaderia amb màquinària i aixugadora industrials, magatzem i calderes de calefacció.

Gabriel Gomila

El III Concurs Literari Gloses i poesies a balquena

ELS MOLINS

Els molins del Molinar,
què bonics!,
semblen un colom
damunt la meva mà.

Molins i molins,
tots destrossats,
però et recorden
aquells temps d'infant.

Una setena són,
tot envoltant
unes quantes cases,
damunt un turó estan.

Miquela Nicolau - 7è.

HABITANTS DE SON FORNÉS

No em puc imaginar
com podien viure allà.
Vivien una vida salvatge,
això sí, sense esclavatge.

Com que tenien poca cosa,
res els hi feia nosa,
i a l'hora de menjar,
res podia sobrar;
ja que pegaven grapada
i d'una mossegada,
tot se n'anava
i res sobrava.

Apol·lònia Rigo - 7è.

LES MANS

L'home mira les mans
les mans dels nens,
dels nens que es faran grans;
les mans tremoloses que en la nit
busquen el que no trobaran mai.

Les mans dels qui maten, brutes;
les mans fines dels qui manen matar,
les mans dèbils dels qui passen fam,
les mans dels qui ja no es poden mirar,
ja no existiran.

Maria Vidal - 7è.

*Portada de la revista del Col·legi,
corresponent a la primavera d'enguany*

LA PRIMAVERA

El bosc es desperta
del somni hivernal,
sembla un conte de fades,
però tot és real.

Als pobles i viles
de fora ciutat
la primavera
també hi ha arribat.

A les masies
i també al camp,
comencen les collites
ben aviat.

Ma. Francisca Febrer - 7è.

MONTUÏRI ÉS ENFORA

El meu mal és que som fora;
jo no convers amb ningú,
cada pic que pens amb tu
tenc mal de cap més d'una hora.

Maria Vidal - 7è.

EL CAMINANT

El cansat caminant
amb un brot de romaní
anava mirant
fixament el molí.

L'alegre home
al poble arribà
i una bona dona
un poc d'aigua li donà.

L'home li donà el romaní,
la dona l'agraí;
el caminant se n'anava
sense el romaní.

Rafel H. Ribas - 7è.

LA PRIMAVERA

A la primavera, els camps
ja són grocs;
ja és l'hora de segar,
els camps ja estan plens
de flors de molts colors.

Els camps a la primavera
són molt bonics,
i a més a més alegres
i divertits.

Francisca Verger Fiol - 7è.

LES ESTRELLES

Els astres i les estrelles
formen la gran constel·lació;
sempre fixes i petites
més menudes que un ciuró.

Com ciris en la fosca
amb la lluna al davant
fan la nit més bonica
encara que hi hagi algú plorant.

Si qualche nit està ennegulada,
les estrelles queden amagades
i la pobra lluna queda sola
brillant en la fosca i a obscures.

Catalina Amengual Tomàs - 7è.

POESIA

La primavera ja ha arribada,
tots els ocells hi compareixen,
les abelles s'embadaleixen,
i les flors s'emmalalteixen.

Conxa Cerdà - 7è.

FINALITZACIÓ DEL III CONCURS LITERARI

Amb la publicació d'aquests treballs, donam per finalitzat el III Concurs Literari.

Ens és obligat agrair la col·laboració dels professors del Col·legi Públic "Joan Mas i Verd", dels alumnes que han participat i de les entitats que ens han prestat el seu suport.

L'entrega de premis als mateixos participants es farà en el "Local Jove", el proper 13 de Juny a les 7 del capvespre.

L'essència montuïrera

El condicionament que suposa esser de la vila

Quan un es posa a recordar la terra on va néixer, conjuntament amb les particularitats que significa esser d'un lloc determinat, comprèn que mai pot oblidar una determinada manera de pensar i obrar, fruit, podríem dir, de l'atmosfera o de l'aire que respiram. Són fets que conformen la personalitat local i, en el cas que volem referir, la de montuïrer.

**Aquestes 5.000 Ptes.
de cada mes les
inverteix a Sa Nostra
que em fa el**

Línia Futur Propi

**Un Exemple Per al teu
Propi Pla**

CAPITAL FINAL PREVISIBLE (1) AMB
APORTACIÓ INICIAL DE:

EDAT	5.000 Ptes.	10.000 Ptes.
35	20.724.470	41.448.940

(1) Per a una edat de jubilació de 65 anys amb un increment anual de la quota del 7% suposant una rendibilitat neta del 10%.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

De quan a la guerra de Cuba, l'amo En Biel "Niu" recollí ferit un home de "Sa Torre"

El succés al qual feim referència tengué com a marc la guerra de Cuba, a principis de segle i a la que hi participaren molts d'espanyols.

L'esdeveniment fou protagonitzat per dos montuïrers, preferentment originats per la mateixa nostàlgia, la qual, a terres llunyanes, adquireix cotes de màxim grau familiar.

Tots sabem que la guerra a la qual ens referim, estava motivada pels nacionalistes que lluitaven per la sobirania de la seva terra. Per part espanyola es lluitava per mantenir la posició. Es tractava d'una guerra de guerrilles que minvava fort els interessos d'Espanya. Cercant la sorpresa, els nadius cubans s'amagaven a la part més endins de la selva, a l'espera d'un nou cop.

Les forces espanyoles detectaren la zona utilitzada pel descans i la reposició de guerrillers. Seguidament enviaven les forces, aficant-se per dins la selva, fins a arribar a l'altura del campament. Penetració que fou repel·lida pels guerrillers, els quals, arribats al punt marcat, acompliren els seus objectius, tornant acte seguit per la mateixa ruta de penetració, sempre atents a la sorpresa, fàcil pel medi i l'habilitat dels guerrillers.

Totd'una d'haver iniciat la tornada, alerta al perill evident, un de la vila va sentir el seu nom de montuïrer: "Biel Niu". Una sorpresa tan grossa que li produí la sensació d'una al·lucinació. Però aguditzà el sentit i ho tornà sentir de bell nou. Aleshores es va dirigir alerta cap a aquell lloc, trobant-se amb la sorpresa de que el cridava un paísà montuïrer, ferit quan avançaven, i que el cridava per despedir-lo i entregar-li les coses que duia i enviar salutacions a la seva família.

Una vegada complit això, el ferit li digué:

—Vés-te'n totd'una; no perdis els teus, que seria molt greu.

—No; li va contestar.

El va ajudar a aixecar-se i l'animà a caminar.

—Jo t'ajudaré, li digué.

Empregueren tots dos el camí de tornada, en solitari, cap al punt de partida; però al poc temps el ferit ja no podia caminar. Se'l va carregar a les espatles, continuant el viatge de tornada, de molts de quilòmetres, per la selva. A la fi arribaren al punt d'origen; recolliren el ferit i l'hospitalitzaren. Va estar uns mesos lluitant entre la vida i la mort, però no fou possible, a la fi, morí. I el seu paísà va tornar totes les seves pertinences a la família de Montuïri. Aquest ferit era descendent de "Sa Torre", possiblement nomia Joan Servera. I l'altre soldat era l'amo En Biel "Niu", casat amb Na Sebastiana Mayol Roig. Ell era Gabriel Miralles Miralles, el qual també fou ferit posteriorment, però ho va superar.

Un encara recorda com, en les narracions d'aquests successos, surava l'emoció d'aquestes vivències. Aleshores érem joves i, per tant, incapaços de captar el seu valor ni de considerar tot el seu contingut; ni respecte al moment dels successos ni de la narració.

Per altra part, i quan un ara ja es troba en una edat aproximada a la del causant, desitjariem tornar-les escoltar, però ens trobam, com diu el refrany:

"Quan el coneixement arriba,
el bé ja s'ha perdut".

Sols ens resta recordar-ho i divulgar-ho, i imprimir-ho com únic medi per salvar-ho de l'oblit. Són records, per altra part, que, per la nostra qualitat de montuïrers, no hauríem d'oblidar mai.

A les guerres, amb molta freqüència es donen situacions d'una gran confusió, contava l'amo En Biel "Niu". Encara recordava un succés molt singular que va ocórrer en el seu batalló: "En un dels contracops que duguérem a terme —contava ell— agafaren un grup de guerrillers, als quals, una vegada agafada

(Continua a la pàgina següent)

L'ESSÈNCIA MONTUÏRERA

(Ve de la pàgina anterior)

la filiació i haver pres declaració, els executaven tot d'una. Des d'un d'aquests grups, ja situats davant el piquet i a punt de realitzar-se la consumació, un d'ells va exclamar: "Adéu, Felanitx, ja no et tornaré a veure!".

Donat que les forces eren de les Balears i el tinent que manava era de Felanitx, li digué que avançàs una passa, i li demanà: ¿Per què has anomenat aquest poble? I aquell li contestà: "Jo som de Felanitx". Seguidament li va desciiure el deu domicili i va resultar que era veïnat del tinent, i que coneixia la seva família perquè l'havia sentida anomenar moltes vegades pels seus pares.

Es donava el cas que el presoner havia emigrat molt jove i s'havia situat a les zones de producció agrícola, i aquests havien estat fets presoners a una agafada. A aquest l'havien reclutat per anar de guerriller i després, dins l'operació, havia caigut presoner. El reconegueren els altres paisans del batalló; el tinent ho comunicà als seus superiors, aconseguint així retirar l'ordre d'afusellament".

Si per una part la providència féu coincidir dos paisans immersos dins una extrema enyorança, l'estimació a la terra va obrar el miracle, ja que era l'únic que podia detenir aquella fatalitat del destí.

És evident que fets com els esmentats sorgeixen espontàniament d'entre els fills d'una mateixa terra, els qual consoliden i condicionen tota l'existència.

Encara l'amo En Biel "Niu" recordava aquestes gloses de la partida del seu batalló:

Dia vint-i-dos de novembre,
sempre ho recordaré,
quan es vapor "San Maserio",
cap a Cuba mos dugué.

Era dia vint-i-dos;
es batalló s'embarcava,
tot es moll tremolava
de gent que mos acompanyava
per dedicar-mos es darrer "adiós".

Quan vaig esser dins la mar,
que ja no veia cap porta,
vaig dir "adiós", Mallorca;
"ditxós" qui podrà tornar.

Rafel Bauzá Socías

Una nova modalitat cinegètica

A conseqüència de la primera fira de caça de Montuïri, celebrada pel desembre de 1988 i a iniciativa de Joan Miralles "Felanitxer", un grup de caçadors feren l'experiència de realitzar uns "ojeos" als quals hi participaren bastants d'aficionats.

A resultes d'aquest assaig es va cercar una finca adequada dins el terme de Montuïri, però degut a no trobar-ne cap, es va mirar a Porreres, on se'n va contractar una. Pel nostre terme n'hi havia, com per altres indrets, però degut a que ja tenien el vedat llogat, resultà difícil aconseguir-la.

El dia elegit per a la tirada es traslladen al lloc assenyalat. Allà es llança la caça, que és tota de granja. No és salvatge, però està en molt bones condicions i vola molt. S'amolla des de punts estratègics, generalment de dins un pinar, anant alerta a que no es descobresqui el qui la deixa anar. Els caçadors estan a uns 70 o 80 metres enfora i a 45 metres separats un de l'altre, ja que generalment són dues escopetes les que esperen.

Aquestes tirades solen esser de 200 faisans, 100 perdius i 300 coloms. El 80 per cent de les peces cobrades es reparteixen entre els tiradors. La tirada sol durar tot un matí i dins aquesta eixida i va inclòs el berenar i dinar. I el preu aproximat, per cada lloc, és d'unes 50.000 pessetes, si bé a cada un hi pot haver dues escopetes.

Per a un no aficionat sembla que són molts de doblers, però el fer una tirada en semblants condicions, a la Península en costa 250.000. Aquí l'any passat se'n feren tres i anaren molt bé, tant és així que tots estan disposats a tornar repetir. Cal esmentar l'anècdota d'un estranger que va demanar que se n'organitzassin per a ells, ja que estava disposat a participar-hi amb un grup d'amics alemanys i un suís.

En aquests llocs estan previstes unes diades de caça des de tres aspectes: "ojeos", "caça a la mala" (o sia amollant cans mens) i "diades ecològiques", les quals vendrien a ser unes "diades familiars", on el caçador hi acudiria acompanyat de tota la família i a més es podrien contemplar espais naturals,

els nins jugarien, berenarien i es disposaria de gàbies amb animals autòctons. Seria una nova modalitat agro-turística que ja ha tengut ressonància dins la Conselleria d'Agricultura de la Comunitat Autònoma, i fins i tot el President Cañellas s'ha interessat per aquesta nova perspectiva turístico-cinegètica.

A hores d'ara ja està fet el pressupost i a l'actualitat s'elabora el projecte tècnic. Una vegada fet, conjuntament amb dita Conselleria, existeix el propòsit de declarar-lo "vedat industrial" a fi que tot l'any pugui estar en marxa. Així seria legalment una indústria que a la llarga passaria a ser una oferta agro-turística més dins el món venatori.

Són unes gestions tan avançades que es poden considerar concloses. La Conselleria d'Agricultura està disposada a recolzar-ho totalment. La finca ja està aparaulada i es compta posar-ho en marxa el proper setembre.

Onofre Arbona

Nota.- És una informació facilitada per Joan Miralles Julià "Felanitxer".

Acords del Consell Regional de Caça

A la reunió del Consell Regional de Caça del passat 25 de maig s'acordà entre altres: Establir en 25 el nombre de tords per caçador i dia, tant amb escopeta com amb filats; incloure també els dilluns per aquesta modalitat; que la mitja veda, per la temporada 1990-91 s'obri el 15 d'agost; que el nombre de cartutxos que poden carregar les armes repetidores els limita a dos.

CORREDURIA DE SEGUROS GOMILA S.A.

PREUS SELECCIÓ CONDUCTORS

MARCA	PREU	MARCA	PREU
Alfa Romeo 33 1500 SL	33.937,-	Opel Corsa 1300 SR	28.921,-
Alfa Romeo 75 1800	35.373,-	Opel Kadett 1300 City	28.921,-
Alfa Romeo 164 Turbo Diesel	35.373,-	Opel Kadett 1600 SR	33.937,-
Audi 100- 2200 E	35.373,-	Peugeot 205 GR	28.921,-
Audi 80- 1800 E	33.937,-	Peugeot 205 GT	33.937,-
BMW 320	35.373,-	Peugeot 309 GL Profil	28.921,-
BMW 520	35.373,-	Peugeot 405 1900 GR	33.937,-
Citroen AX 11 TRE	28.921,-	Renault 11 GTS	28.921,-
Citroen BX 16 TRS	33.937,-	Renault 11 GTX	33.937,-
Citroen BX 19 GT	33.937,-	Renault 19 GTX	33.937,-
Citroen Visa Challenger	26.876,-	Renault 21 GTS	33.937,-
Fiat Tipo 1400	28.921,-	Renault 5 GTL	26.876,-
Fiat Regata 1300 Especial	28.921,-	Renault 5 TX	28.921,-
Fiat Uno 45	26.876,-	Seat Ibiza del Sol	28.921,-
Fiat Uno 70 SL 5 P	28.921,-	Seat Malaga L 1500	33.937,-
Ford Escort CL 1400	28.921,-	Seat Panda 45	26.876,-
Ford Escort GL 1600	33.937,-	VW Golf GTD 2 y 4 puertas	33.937,-
Ford Fiesta Ghia 1100	26.876,-	VW Sprinter 1600 2 y 4 puertas	28.921,-
Ford Fiesta Trip 1600 Diesel	33.937,-	VW Polo Clasic CL	28.921,-

NOTA: Si el seu cotxe no hi està inclòs, cridi al 55 13 56 i l'informarem.

AUTOMÒVILS: Han d'esser d'ús particular - Majors de 23 anys casats o de 25 fadrins
Experiència de conducció superior a 4 anys - No haver tengut cap sinistre en el darrer any

MONTUÏRI: Jaume II, 4 - Tel. 64 60 43

PALMA: Pasaje Sta. Catalina de Siena, 2 - Entr. 2 C - Tel. 72 27 36

MANACOR: PL. Ramón Llull, 22 - Tel. 55 13 56

Activitats de la Tercera Edat

EXCURSIÓ A SUÏSSA

Organitzat per la Tercera Edat de Montuïri, una excursió de 53 persones, quasi totes montuïreres va participar a una excursió a Suïssa els dies 9 al 16 de Maig passat. Visitaran ciutats importants com Nimes, Lyon, Ginebra, Berna, Lucerna, Zurich, Montecarlo, Niza i gaudiren tant pujant als Alps, com contemplant llacs, catarates, rius... Conten i no acaben de contar les meravelles observades així com les excel·lències d'aquest inoblidable viatge.

GLOSES

SI ENCONTRÀS UNA CARTERA

Si encontràs, l'amo "En Parrí,
pes poble, una cartera,
amb milions, que no ho espera,
ningú en sabria la fi;
perquè ell ara pot dir
què és sa gent montuïrera,
que es qui perd se desespera,
i qui ho troba, ho ha de tenir.

Miquel Massanet "Parrí"

(L'amo En Parrí va fer fer una crida després d'haver perdut una petaca que li havien duita de Londres. Però malauradament no la hi han tornada i estava plena de tabac. Ara desitja al qui l'ha trobada que li faci bon profit)

MODELMON

DINS LA
NOSTRA
COMARCA

MOBILIARI - ART - DECORACIÓ

Carretera Palma - Manacor, Quilòmetre 22'700 - Tels. 12.50.34 - 12.50.69 - 12.51.26
FINCA CABRERA CASAL D'ALGAIDA 07310 ALGAIDA (MALLORCA)

La primera època del cinema mut a Montuïri - I

L'any 1912 començaren les primeres projeccions

En els números de la revista BONA PAU corresponents al tercer trimestre de 1989 publicarem uns senzills i breus treballs recordant el cinema mut a Montuïri. En ells, el que férem va esser rememorar més que res el temps del cinema durant la nostra infància. Ara, les retxes actuals pretenen donar a conèixer allò que va esser el cinema abans que el descobríssim nosaltres, des de la seva inauguració. Feim referències, mentrestant, al cinema mut del qual en vàrem esser testimonis, juntament amb entranyables amics.

Es podria dir que l'època muda del cinema a Montuïri tingué dues parts: La remota, la de la inauguració; i l'altra, que és la que nosaltres començarem a descobrir de nins, fins a la inauguració del sonor.

LA PRIMERA SALA

Sembla que la primera sala de cinema que funcionà en el nostre poble va esser la de "Ca N'Aloi".

Molt difícil és, però saber la data de tal esdeveniment. Segons averiguacions, és possible que entre 1912 i 1913 les ombres bellugadisses dels germans Lumière es movien ja damunt una de les nostres pantalles.

Persones de més de noranta anys han confirmat que als deu o dotze anys d'edat anaren al cinema de "Ca N'Aloi" quan encara funcionava abaix —lloc de la seva inauguració—, dins part del que avui és el cafè del cinema.

Com i quan va esser idò la seva inauguració al nostre poble, juntament amb les circumstàncies que l'enrevoltaren és el que ha intentat saber l'autor del present treball. Hem demanat a la gent d'edat més avançada del poble, però no ens ha pogut aclarir massa coses. Diríen més, en certs cassos hi ha contradiccions encara que de poca importància. La família Pomar —de "Ca N'Aloi"— ignora també la data i circumstàncies de tal inauguració.

LA INAUGURACIÓ

Davant aquesta situació, així mateix hem deduït com va esser i com es desenvolupà el citat esdeveniment.

Tinguem en compte abans de res, un factor molt important. Estàvem a principis de segle; dins el poble possiblement no hi arribaven més de set o vuit diaris, que no sempre eren del mateix dia. Hem de suposar que el nombre d'assidus le-

tors de la premsa abans esmentada, era d'uns seixanta a setanta. I hem de recordar que l'analfabetisme era un mal molt estès dins l'illa, del qual el nostre poble no n'estava exclòs. Feim aquesta observació, ja que la inauguració de les primeres sales de cinema a Ciutat, segur vingué anunciada damunt la premsa d'aquell temps en el moment oportú.

Però... dins els pocs lectors d'aquella època ¿a quants els cridà l'atenció? ¿Quantes persones, de les que llegien els diaris o no, estaven assabentades de l'existència del cinema? ¿Quantes ho comentaren amb l'altra gent?

Suposant tanmateix que bona part dels informats per la premsa, més alguns que ja ho coneixien —ja el coneixien?— per haver assistit a qualche sessió, a alguns dels poquíssims locals que funcionaven a Ciutat, és ben possible que l'assistència de dites persones fos mínima.

La resposta, per tant, als interrogants anteriors demostra la poca informació que tenia la gent del nou invent, i que el cinema va haver de conquerir el públic pels seus propis mèrits.

EL NAIXEMENT DEL CINEMA

Deim això perquè el naixement del cinema, més que un esdeveniment que s'havia de transformar en un art —"El setè art"— fou per tot arreu saludat com una curiositat de "fira del ram". En gaudiren les gents senzilles i els nins. Aquestes varen esser les persones que descobriren el cinema; els primers que saberen valorar-lo, els qui trobaren el gust al nou espectacle. I Montuïri no en va esser una excepció tampoc.

Informacions dignes de fiar assenyalen i confirmen tot quant acabam de dir. La majoria d'espectadors dels principis del cinema al nostre poble, eren nins i allots més o manco grans, que de drets o asseguts a cadires de bova i bancs incòmodes, seguien ambadalits, esglaiats i, en la majoria dels casos, impressionats, les peripècies de les figures que d'un mode màgic i fantasmagòric, es movien damunt un llençol blanc estès enfront d'ells.

(Continuarà)

Miquel Martorell Arbona

Els 53 excursionistes montuïrers a Suïssa tornaren satisfets de l'eixida. Quan passaren per Mònaco, dia 15 de maig, es fotografiaren perquè en quedàs constància gràfica

Baltasar Pocoví Pocoví, "De sa Mata"

A més de director de la Banda de Música de Montuïri, ho fou també de la de Son Serra i de la Militar d'Eivissa

En el transcurs d'aquest segle, els noms de tres montuïrers han sonat fort, dins l'àmbit musical, fora de la vila: ens referim al Pare Miralles, al Pare Martorell i a Tasa "de sa Mata".

Aquest, Baltasar Pocoví Pocoví, nasqué a Montuïri el 13 d'abril de 1907 i morí relativament jove, als 62 anys, el 29 de novembre de 1969.

La seva avior musical l'hem de cercar en el seus avantpassats. El seu pare —Jaume Pocoví Miralles— ja era mestre de cornetes del Regiment d'Infanteria de Palma, i el seu cosí —el Pare Gabriel Miralles (1)— també destacà dins el camp musical, com hem dit abans.

En Tasa, de petit, a Montuïri, anava a l'escola del carrer d'Abaix, amb el mestre Palou. Però també mostrava gran afició a la música. I quan encara no havia complert els 10, va tocar el vals de cornetí davant la rectoria, un vals que s'havia d'interpretar "de picat", cosa que ell féu tan bé que Na Tonina "Peixa", una dona d'aquell temps, decidida i molt moderna, i Na Catalina Rigo, ambdues veïnades de Ca N'Andreu, davant tot-hom l'alçaren de satisfacció, mentre una d'elles deia: "aquests homes d'aquí son uns 'paratjalangos', no serveixen per res". S'ha de dir també que En Tasa aleshores, a més d'esser encara nin, era molt petit, no va créixer fins que va esser al quarter.

Músic militar

I al quarter se n'hi anà molt jove. Es féu voluntari als 16 anys, com "educando", per esser fill de "cuerpo". Allà, poc a poc, anà ascendint de categoria fins a arribar a músic de primera, grau que equivalia al de brigada.

Quan tengué 19 anys, era l'any 1923, i estant en el quarter, ja va debutar en el teatre "Líric": féu un solo de l'òpera "Marina", i ho interpretà tan bé que entre els musicòlegs es comentava que des de feia molts d'anys, a Mallorca no se n'havia sentit un altre que el superàs. Cal dir que, abans d'aquesta interpretació, els músics d'edat "tremolaven" perquè sabien la dificultat d'aquest solo i no creien que En Tasa fos capaç d'in-

terpretar-lo. Però malgrat fos el seu debut davant un públic exigent, anava segur amb ell mateix i ho presentà tranquil·lament.

Va romandre destinat a Palma fins que va ascendir a Sergent, però aquest nomenament dugué amb si el seu trasllat a Girona. Era l'any 1942; però en aquesta ciutat no hi va restar molt de temps, perquè l'any 44 el destinaren a Eivissa. Allà va ascendir a Brigada i va haver de canviar la trompa pel fliscorn, perquè era la vancant que hi havia.

A Eivissa hi romangué 16 anys, fins que es va retirar. I els darrers anys d'estada a l'illa germana, va dirigir la banda de música militar d'aquella guarnició.

Director, a Montuïri

Tot just retirat, l'any 1960, pel maig, a instàncies d'uns quants músics de la nostra banda, va venir a la vila a dirigir-la i en fou el director fins al 29 de novembre de 1969, en què va morir. Durant aquests darrers nou anys de direcció de la Banda de Montuïri, tenia la residència a Ciutat, però venia aquí dues vegades per setmana per assajar, com també ho feia totes les vegades que la banda havia d'actuar.

Des de molts d'anys abans de venir a Montuïri patia de diabetis, i en va sofrir fins a la seva mort.

De la seva inesgotable activitat musical cal recordar que també va dirigir la banda de Son Serra durant 7 anys, abans d'anar-se'n a Girona. I quan vengué definitivament d'Eivissa, li tornaren oferir la direcció, però ell la va refusar dient que ja estava compromès a venir a Montuïri.

D'edat de 19 anys i fins que se n'anà a Girona, va compartir la música militar amb la d'orquestrats. Tant a l'una com a l'altra tocava la trompa i amb ella moltes vegades va tocar en els Teatres Principal i en el Líric, ja que no mancava mai a les òperes. I quan tornà d'Eivissa, s'incorporà a la "Simfònica", però de contrabaix, perquè de trompa ja no podia, les forces li flaquejaven degut a la malaltia. Va tocar diferents vegades amb En "Bonet de San Pedro" i altres, formant tríos o quartets.

Cabalment considerat

El gran músic Torrandell es va interessar per ell i li va donar la trompa, perquè per al teatre aleshores no disposava de cap altre. Deia que ell era l'únic que la podia tocar tan bé, cosa que durant molts d'anys es va evidenciar.

El seu pare ja li va donar el cornetí perquè tenia molt de llavi. "El caire més bo que té —deia Torrandell— és el de director". A la Banda Militar, en un principi va tocar trompa i després fliscorn, i amb orquestra, trompeta i contrabaix. També tocava guitarra.

Els darrers anys de director de la banda de Montuïri va preparar Pere Miralles perquè fos el seu successor. A la darrereria, quan les forces ja li mancaven i no podia anar als cercaviles, aquest el substituïa.

Ens consta que va instrumentar moltes composicions i va compondre alguns valsets, però els montuïrers el destacam per esser l'autor de part de la música de "Flor de Murta".

Onofre Arbona

(1) Gran músic i co-fundador dels MM.SS. CC. De nin, devers l'any 1865 tocava el flautí. D'ell també en publicarem una semblança.

Els infants, campions de grup

Els infants de Montuïri es proclamen campions del grup B del torneig "President" organitzat per la Federació.

Dels sis partits disputats en va guanyar cinc i sols va perdre en el camp del Sallista d'Inca. Ha marcat deus gols i sols n'hi han fet dos.

Una altra vegada hem d'esmentar que el gran mèrit de l'èxit es deu a la serietat i disciplina que imposa el "míster", Cris-

tòfol Ors; i això, juntament amb la tècnica i responsabilitat dels allots, ha aconseguit eliminar clubs tan potents com el Poblense i Sallista.

Com es recordarà, anteriorment ja s'havia classificat en quinta posició en el campionat de Mallorca de I regional, grup pobles, fet que representa un èxit extraordinari per a un poble com Montuïri.

LES CLASSIFICACIONS FINALS DE LA TEMPORADA 1989 - 90

BENJAMINS - TORNEIG C.I.M.

Juventud Sallista	24	23	0	1	150	13	46
Petra	24	18	5	1	63	20	41
J. Sallista At.	24	18	1	4	73	26	37
Binissalem	24	13	6	5	40	19	32
Sta. Maria	24	14	2	8	85	34	30
Consell	24	13	3	8	58	40	29
At. Alaró	24	11	4	9	44	17	26
Montuïri	24	8	5	11	39	37	21
J. Buñola	24	7	7	10	48	49	21
Algaida	24	3	6	15	23	67	12
Apa. Bto. R. Llull	24	3	5	16	28	98	9
Vilafranca	24	2	2	20	26	99	6
Lloret	24	0	1	12	1	141	1

INFANTILS - COPA PRESIDENT

Montuïri	6	5	0	1	10	2	10	-4
J. Sallista	6	4	1	1	14	7	9	-3
Poblense	5	1	1	3	6	10	3	-3
R. Llull	5	0	0	5	2	13	0	-4

REGIONAL PREFERENT

1. Ferriolense	38	23	9	6	68	32	55	+17
2. Alcúdia	38	22	7	9	70	43	51	+13
3. Esporles	38	17	12	9	70	52	46	+8
4. Montuïri	38	19	6	13	72	52	44	+6
5. Alaró	38	19	6	13	68	46	44	+6
6. Recr. Victòria	38	20	4	14	84	61	44	+6
7. Margaritense	38	17	9	12	62	48	43	+5
8. Ses Salines	38	16	11	11	54	41	43	+5
9. Calvià	38	16	9	13	52	46	41	+3
10. Santanyí	38	14	8	16	53	52	36	-2
11. Sancelles	38	13	10	15	58	71	36	-2
12. Pollença	38	11	13	14	57	68	35	-3
13. Espanya	38	13	9	16	51	40	35	-3
14. Murense	38	12	10	16	40	66	34	-4
15. Poblense	38	12	10	16	42	50	34	-4
16. La Unión	38	13	6	19	54	85	32	-6
17. Soledat	38	13	6	19	41	62	32	-6
18. Atco. Rafal	38	8	11	19	34	57	27	-11
19. Escolar	38	10	7	21	50	64	27	-11
20. Artà	38	9	3	26	57	99	21	-17

JUVENILS - 3ª REGIONAL

1. XILVAR	22	15	4	3	64	29	34	+12
2. Colonia	21	15	2	4	89	29	32	+10
3. Port Soller	22	12	4	6	77	36	28	+6
4. Montuïri	22	12	3	7	78	38	27	+5
5. Santa Maria	21	11	3	7	55	35	25	+5
6. S'Horta	22	10	4	8	46	32	24	+2
7. Sp. S.Marcal	22	10	3	9	64	59	23	+1
8. Ses Salinas	22	9	4	9	57	51	22	0
9. Algaida	22	8	4	10	50	56	20	-2
10. Campanet	22	8	1	13	44	61	17	-5
11. J. Buñola	22	4	1	17	29	100	9	-13
12. Mariense	22	0	1	21	11	138	1	-21

BÀSQUET Una gran campanya

Tres subcampionats han obtingut les jugadores de bàsquet cadet femení al decurs de la temporada que ja ha acabat.

Ha resultat una gran campanya. Han arribat a totes les finals de les competicions on han participat, i en elles han quedat segones, la qual cosa és un gran èxit i premi al bon nivell que el bàsquet montuïrer ha assolit i assoleix dins Mallorca i la nostra Comunitat Autònoma.

Foren subcampiones de Mallorca, subcampiones de Balears i, el mes de maig, subcampiones del trofeu "Rafel Coll".

Acudiren, per altra part, a la fase de sector del campionat d'Espanya i, encara que se sabés que era gairebé impossible guanyar un sol partit, s'hi presentaren i visqueren una bona experiència.

En el trofeu "Rafel Coll", darrer torneig de la temporada, s'han proclamat subcampiones després de perdre la final el dia 26 de maig, davant el Bons Aires per 60 - 32. Abans havien eliminat en els "quarts de final" a La Porciúncula per 36 - 35 i 41 - 45; i a Sant Agustí en semi-finals per 48 punts de diferència en el total dels dos partits.

FUTBOL

Amb l'excepció de la lligueta d'ascens a III Divisió que actualment s'està disputant i no acaba fins dia 24 d'aquest mes, tots els campionats han acabat.

En aquesta pàgina oferim les classificacions obtingudes pels nostres equips, tret de la corresponent als alevins, dels quals, el darrer partit es jugava el primer dissabte (dia 2) de juny.

INFANTILS

(Darrer partit de lliga, Copa President)

Montuïri, 1 - Poblense, 0

(Eliminàtòria final Copa President)

Sant Francesc, 6 - Montuïri, 0

Montuïri, 1 - Sant Francesc, 4

ALEVINS

Montuïri, 6 - Petra, 0

Felanitx, 2 - Montuïri, 2

Montuïri, 4 - Salines, 1

Vilafranca, 1 - Montuïri, 2

La competició acabà dia 2 de juny, amb el partit Montuïri - Margaritense.

BENJAMINS

Binissalem, 2 - Montuïri, 0

La banda de música, 25 anys enverra. Era el 17 de juny de 1965 amb motiu de la festa del Corpus. (Destriam el batle, Gaspar Oliver; el director, Baltasar Pocoví, i altres que ja ens han deixat. La resta, empesos o no tan jovenets)

El Montuïri participa a la fase d'ascens a III divisió

PRIMERA PREFERENT

Murense, 3 - Montuïri, 0

Era important aquest partit —penúltim de la lliga— perquè si el Montuïri guanyava tenia assegurada la classificació per a la lligueta d'ascens a III divisió i no havia d'esperar el resultat de la darrera jornada. Ens va sorprendre aquest 3-0 en el qual hi va participar molt decisivament l'àrbitre Bernat Cabrer.

Montuïri, 3 - Santanyí, 2

No quedava altra opció més que la victòria. La derrota o empat ens enviaven al vuitè lloc de la taula classificatòria. En canvi, els dos punts ens permetien assolir el quart lloc per millor golevatge entre l'Alaró i Recreatiu La Victòria, equips amb els quals havíem quedat igualats a punts.

El partit —darrer del Campionat— resultà emocionant a causa de les alternatives en el marcador. S'avança el Montuïri en el marcador, però —després— el Santanyí, al final de la primera part i inicis de la segona, remuntà el 0-1, col·locant-se en el favorable 1-2. Vengué una reacció fulminant dels locals que en un minut marcaren els dos necessaris gols.

FASE D'ASCENS A III DIVISIÓ

Montuïri, 2 - Seislan, 2

Primera jornada de la fase d'ascens del grup on hi militen Margaritense, Alaró, Montuïri i Seislan (campió de Menorca). Només el primer jugarà a III divisió.

Començà marcant el Sislan en el minut 6 i amb mal joc montuïrer i excessiva duresa visitant. Va transcórrer la primera part sense que hi hagués més gols. A la continuació, el Montuïri, gràcies a una mitja hora de gran nivell de joc (tal com ens ha fet moltes vegades aquesta temporada), remuntà el 0-1 i es col·locà en 2-1.

Mancant 5 minuts per al final, un segon error del porter Pocoví i de la defensa, proporcionà l'empat a dos gols.

Montuïri, 1 - Margaritense, 1

Un gol obtingut en clar fora de joc i

que va concedir el línier Jaume Ripoll, va privar al Montuïri d'una victòria que, també, hagués pogut aconseguir a la segona part si no hagués estat per la bona actuació del porter visitant, Moranta.

El gol local va ésser marcat per Varela, de penalty.

Dolenta primera part, emocionant i moguda continuació, molt poc públic i pluja al llarg dels 90 minuts.

Biel Gomila

Coneguem els jugadors de Preferent

Rafel Servera Martorell

Gregori Higuera Hernández

Carles Enric Marcén García

Foto: L. Capellà

RAFAEL SERVERA MARTORELL

Data de naixement: 23 - 6 - 66.

Equips anteriors i entrenadors: Algaida juvenil, "Toni Simó"; Lloret regional, "Tòfol Ors"; Algaida regional, "J. Llompart i Marcial"; Montuïri preferent, "Ll. Amengual".

Lloc habitual: Lateral.

Equip de les seves preferències: Madrid.

Jugador que més admira: Martin Vázquez

Opinió del Montuïri: Es troba molt bé dins l'ambient del club i li agradaria jugar un grapat d'anys més amb el Montuïri.

Anècdota esportiva: No en té cap.

GREGORI HIGUERA HERNÁNDEZ

Data de naixement: 18 - 2 - 69.

Equips anteriors i entrenadors: Mallorca Aleví, "Del Vín"; Mallorca Infantil, "Pere Sastre"; Mallorca Juvenil, "Simonet"; Santa Eulàlia, "Santos"; Soledat, "Fernández; Montuïri, "Ll. Amengual".

Lloc habitual: Mig dret.

Equip de les seves preferències: Madrid.

Jugador que més admira: Zico.

Opinió del Montuïri: Es troba molt bé al club. Diu que li han sortit les coses molt bé i pensa seguir al club.

Anècdota esportiva: Va quedar segon classificat amb el Santa Eulàlia juvenil.

CARLOS ENRIQUE MARCEN GARCIA

Data de naixement: 30 - 8 - 63

Equips anteriors i entrenadors: Palma-Penya madrilita, "Pedro"; Verge de Lluc, "Pep Salom"; Poblense, "Serra Ferrer" i "Oviedo"; Sta. Margalida, "Cela"; Andratx, "X. Creus"; Son Sardina, "M. Crespi"; Espanya, "Jaume" i "Rosselló Bassa"; Montuïri, "Llorenç Amengual" i "P. Sampol".

Lloc habitual: Mitja punta.

Equip de les seves preferències: Saragossa.

Jugador que més admira: Johan Cruiff.

Opinió del Montuïri: L'equip té molta serietat, per això està aquí. De no ser així se n'hauria anat. Té moltes ganes de pujar a tercera amb el Montuïri.

Anècdota esportiva: Ha fet campió de lliga de juvenils amb el Verge de Lluc, també ha jugat a 2a. B, amb el Poblense.

Tomeu Verger

NOCES D'OR MATRIMONIALS

1940 - 1990

Dia 15 de juny de 1940
es casaren

Pere Joan Mayol Gual
"de Ses Donades", amb
Sebastiana Verger Gomila
"Moreno"

BONA PAU, amb motiu de les noces d'or matrimonials, s'uneix a l'alegria de tota la seva família, els felicita i desitja que puguin viure plegats molts d'anys.

Gloses

RESPOSTA A MADÒ "MANXES"

Madò "Manxes": no voldria per res agraviar-vós, que lo que m'enviau vós jo ho reb amb molta alegria; que em saludàssiu voldria, cada dia un pic o dos.

Ja sé que es meu cap no té sa vostra sabiduria; si jo vengués qualque dia darrera vós, aprendria moltes coses que no sé; però hem de pensar primer lo que aquest poble diria; per part meua me'n fotria, i per part vostra no ho sé.

Vós sou com es "pajaritos", que són molt mals d'agafar; i ara vos vull demanar, si no us he de molestar: madò "Manxes", ¿quin temps fa que no heu anat a colcar amb s'homo an es "caballitos"?

Madò "Manxes", "adiós", "adiós" fins un altre dia; si teníem cap 'varia que servís per morir-mós, que Déu mos tenguí a tots dos en sa seva companyia.

Miquel Massanet "Parri"

50 anys enrera

MAIG DE 1940

Bartomeu Ribas Balaguer, que havia estat auxiliar de secretaria de l'Ajuntament i pel juny del 33 havia demanat l'excedència i li fou concedida; ara, per l'abril del 40, sol·licità esser readmès adduint que li corresponia segons el reglament d'empleats administratius d'aquest Ajuntament. Però el Consistori va denegar aquesta petició, per unanimitat, "per no haver donat compliment a l'O.M. de 11-11-39". Després l'Ajuntament, però, va convocar en el mateix ple (7 de maig del 40), oposicions per cobrir en propietat les places d'auxiliars de secretaria, recaudador i caminer.

CUINAR EN CASA

PERES AMB VI

INGREDIENTS

- 2 quilos de peres.
- vi negre que tapi les peres.
- 1 cullerada de sucre per cada pera.
- 1 canó de canyella.

ELABORACIÓ

Pelar les peres, posar-les amb el capoll per amunt i tapar-les amb vi. Posar una cullerada de sucre damunt cada una i el canó de canyella. Coure al forn unes dues hores.

Recepta de
Paula Mora Mas, "Nyola"

25 anys enrera

Juny de 1965

MISSES NOVES

Dia 27 de Juny va cantar missa nova a l'església de Montuïri el jove Bartomeu Gomila Jaume, del clero diocesà. I el 25 de juliol, un altre montuïrer, Josep Oliver Verd, dels jesuïtes, també celebrava a la nostra església l'arribada al sacerdoci.

DEMOGRAFIA

Maig de 1990

DEFUNCIONS

Dia 9.- Maria Mayol Pocoví, viuda de 88 anys, "Piadosa".

Dia 16.- Jeroni Pocoví Gomila, fadrí de 61 anys; "Pipo".

Dia 20.- Joan Servera Mora, viudo de 85 anys; "de Sa Torre".

NAIXEMENTS

Dia 10.- Francesc Campins Bauzá, fill de Benet i de Francisca.

Dia 27.- Catalina Fullana Moll, filla de Gabriel i Catalina.

MATRIMONIS

Dia 30 d'abril.- Onofre Gomila Gomila amb Jerònia Arbona Fullana.

Dia 5.- Josep Cerdà Bennassar amb Coloma Cifre Rodríguez.

Dia 12.- Antonio Julián Jiménez Serrano amb Maria Jiménez Sánchez.

Dia 19.- Bernat Ruiz Benito amb Alicia Virginia Gómez Rodríguez.

PLUVIOMETRE

Maig de 1990

Pluja caiguda a Montuïri

Dia 10	1'80 litres per m2.
" 28	6'50 " "
Total	8'30 " "

Gloses

MADÒ "MANXES" A L'AMO EN "PARRÍ"

L'amo En "Parri" és mentider perquè diu que està cansat i es glosar no li va bé; i en es "full" des mes passat quasi no bastà es paper.

Veig que no m'ha de mester, no fa falta es meu glosar; però que no torn cridar que jo no li respondré: Veïes sa gent què dirà, embrutar tant de paper!

Antònia Ma. Adrover "Manxes"

Obres de reforma i millora a la rectoria

OBRES A LA RECTORIA

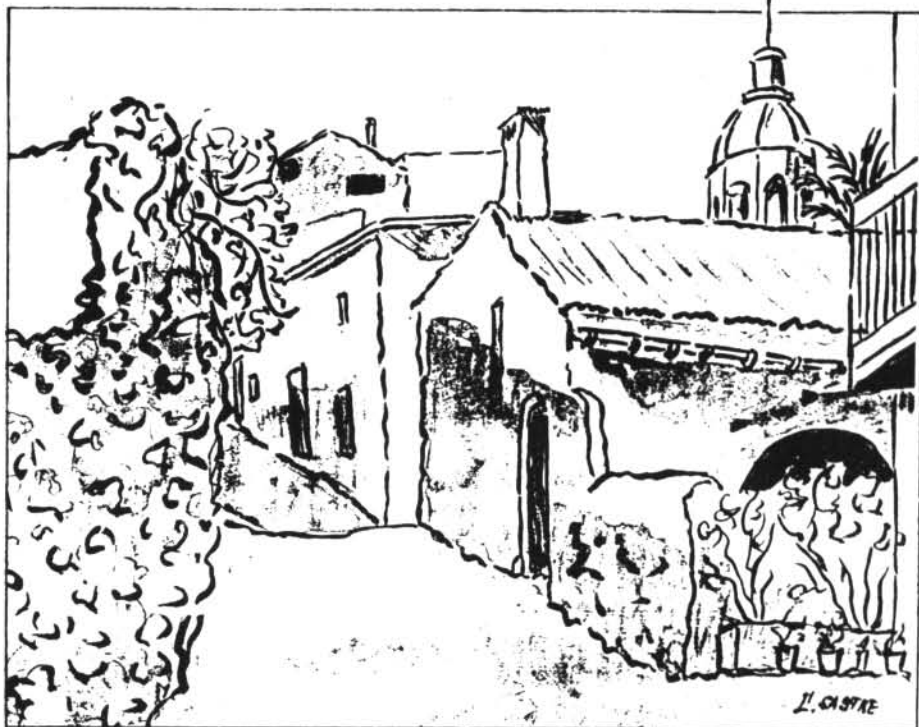
Des de fa algunes setmanes, a l'edifici de la rectoria s'estan fent obres de reforma. Consisteixen en ampliar el menjador-sala de reunions, enrajolar-lo juntament amb les sales d'entrada, engrandir el local comercial de la plaça Major, construir-hi uns serveis higiènics, etc.

Esperam que prest les obres puguin estar acabades... i amortitzades.

PRIMERES COMUNIONS

Dia 10 de juny, a les 7 de l'horabaixa, se celebrarà una Eucaristia dins la qual rebran per primera vegada el Cos de Crist un grup de nins i nines de la nostra parròquia. El segon torn serà el diumenge dia primer de juliol a la mateixa hora.

Altres grups més petits rebran també la Primera Comunió altres diumenges d'estiu, "dins els horaris normals", d'acord amb les normes establertes.

Des de darrera Can Joan "De Sa Costa", en el carrer d'Es Mig, la nostra dibuixant, Catalina Sastre, aconseguí aquesta bella perspectiva.

ASSIGNACIÓ TRIBUTÀRIA

Recentment s'han distribuït unes fulles informatives que expliquen la manera com el catòlics, a l'hora de fer la declaració per a l'Impost sobre el Rendiment de les Persones Físiques (IRPF), poden manifestar el seu desig de destinar un 0'52 per cent del total a "col·laborar al sosteniment econòmic de l'Església Catòlica.

Simplement, es tracta de posar una creu en el requadre corresponent dels impresos. Si no es fa així, la mateixa quantitat es destinarà a altres finalitats també d'interès social no especificades.

PASTORAL FAMILIAR

Dia 22 de maig, a Porreres, va tenir lloc una reunió de persones que col·laboren en la pastoral familiar de diferents pobles de l'arxiprestat, entre elles un grup de Montuïri. Es va estudiar un "Projecte Diocesà de Pastoral Familiar" i es va respondre a un qüestionari sobre el tema.

MALLORCA MISSIONERA

La col·lecta que es duu a terme cada any per Mallorca Missionera,

orientada a conscientitzar els cristians de Mallorca sobre la missió evangelitzadora de la nostra Església, va recollir enguany la quantitat de 44.170 ptes., quantitat inferior a les dels darrers anys. Moltes de gràcies a tots els qui han col·laborat.

LA FESTA DEL CORPUS

Pel fet d'haver estat declarat dia laborable el 14 de juny, la festa del Cos i la Sang de Crist se celebrarà el diumenge següent, dia 17. A les 7'30 de l'horabaixa hi haurà celebració de l'Eucaristia i processó, com de costum. Per aquest motiu se suprimiran la missa del Puig i la de les 9 del vespre.

HORARI DE MISSES

L'estiu passat, com es recordarà, el Consell Parroquial acordà suprimir la missa de les 11'30 els diumenges i festes de juliol i agost, degut a "l'escassa assistència durant els mesos forts d'estiu".

Persistint enguany les mateixes raons, es tornaran suprimir les misses dels diumenges dematí a partir del dia primer de juliol fins a principis de setembre.

UN LLIBRE NOU

ECOLOGIA I TURISME

Carta Pastoral

Els mitjans de comunicació s'han fet eco del contingut i acollida de la carta pastoral que han publicat els Bisbes de Mallorca, Menorca i Eivissa, sota el títol: "Ecologia i Turisme a les nostres Illes. Pautes per a una actuació cristiana".

Es tracta d'un document molt realista i valent, i al mateix temps equilibrat, sobre uns temes tan bàsics per al present i el futur de la nostra terra, com són l'ecologia i el turisme. Els Bisbes l'han elaborat "després de consultar grups i persones d'Església, a més d'entitats, polítics, especialistes i pensadors".

El document acaba de sortir al carrer en una edició bilingüe, senzilla i fàcil de llegir, al preu de 100 ptes. Els interessants en conèixer directament el seu contingut, en poden demanar exemplars a la parròquia. Creim que val la pena.